

SLOVENSKI NAROD.

Izkaže vsak dan svojo, izjemno nedolgo in prazniko.
Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vln., za uradne razglase 60 vln., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova
ulica št. 5, prtljčno. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		V inozemstvo:	
celoletno naprej plačan	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	„ 42—	polletno	„ 50—
3 mesečno	„ 21—	3 mesečno	„ 26—
1 „	„ 7—	„	„ 9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vredno po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje.
Telefon št. 34.

Dopise sprejema se podpisane in začetno frankovane.
Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Pred krizo v Parizu?

Pariz, 9. septembra. V informiranih političnih krogih govore, da bo ameriška delegacija v kratkem zapustila mirovno konferenco, ker ne more zločiti odpora zapadnoevropskih imperijalistov proti vsaj delnemu uresničenju Wilsonovih načel.

§ 51.

Zadnji čas se malo govori o pariški konferenci. Pariz molči, nad nami pa leži težka mora. Zavedamo se, da nekaj ni prav. Od časa do časa prihajajo neugodna poročila. Vprašanje Reke in naših zapadnih mej se ne gane z mesta, v Banatu smo izgubili Temešvar, nazadnje so izrekli še Radgono za zapadlo. Vrh tega se je izvedelo, da nam nalagajo okrog 25 milijard v zlatu, ki bi jih naj mi plačali, čeprav sam Bog vé kako. Bolgariji pa so odpustili plačilo odškodnine. Okrog nas se steče obroč, kakor svoječasno okrog Nemčije. Vse to vodi Italija. V celi naši zunanji službi je menda dr. Trumbić edini, ki ni radikalec in ko so nas doleteli izjemni Primorja največje izgube, in politični porazi, je vodstvo države ležalo v rokah koncentracijskega kabineta, ki je kakor glede notranjih, tako tudi glede zunanje politike pokazal popolno nezmožnost, ker je videti, da imamo pri nas ne samo posameznike, marveč vse stranke, ki jim je država in narod deveta briga, ki vidijo samo sebe in so pripravljene razbiti vse, samo da se sami strankarsko okoristijo.

Antanta obstoji samo še formalno. V resnici je pa za vsako državo okrog nas vrhovno politično načelo: sacro egoismo. Oni dobro vedo, da so naše fizične in prirodne sile morda neizčrpne, naše moralne in politične sile pa skoraj neizčrpne. Danes nudimo svetu sliko raztrganosti, neenotnosti v načelih in naziranjih, strankarske nestrpnosti. Ponovno smo pozivali in pozivamo, ponovno opozarjamo na to, da je strankarski interes za narodnim in da mora prvi drugemu služiti. Zaman, Neredna in frivolna igra takozvane opozicije, kakor jo vidimo v svojem začasnem parlamentu, dokazuje, da si ti ljudje sploh niso svesti sedanje dobe in da le igrajo politiko, podobno, kakor otročaji »ravbarja in žandarja«.

Nanovo predloženi tekst mirovne pogodbe ze Nemško Avstrijo jemlje naši kraljevini pravice suverene države in izloča iz našega območja najvažnejše in bistvene dele državne moči. V vprašanju manjšin naj bi mi ne imeli sploh nobene besede. Manjšinski spori naj bi bili mednarodni, odvzeti kompetenci naših ministrstev in podvrženi sodbi mednarodnega sodišča. Cela vrsta paragrafov, med njimi 51., nam jemljejo svobodo, razpolagati s svojimi železnicami in določati železniške tarife tako, kakor to odgovarja trgovskim uvoznim in izvoznim interesom našega

kmeta in trgovca, našega delavca in industrijalca. To je strahovit udarec, ki pomeni našo popolno gospodarsko hromo mogoče za pol stoletja vnaprej, in pomeni, da bomo stali v bližnji bodočnosti sredi političnega nemira, ker se bomo otresavali naloženih nam spon hujše in z večjo jezo, kakor kdaj pod Avstrijo. Da bo slika popolnejša, so nam zvezali roke tudi glede trgovskih pogodb s sosednjimi državami. Izkratka, po našem obnašanju nas smatrajo za politične otroke, za nekakšne balkanske zamorce, in tako tudi z nami ravna.

Krči nam se pest. Ta nova krvava žalitev našega ponosa, ta novi poskus gospodarskega uničevanja naše politične svobode mora zadeti ob enodušen odpor vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev, brez razlike strank.

»Agence Reuter« poroča, da je naša mirovna delegacija tudi za našo vlado sklenila, da takšne mirovne pogodbe z Nemško Avstrijo ne podpisujemo. Vse narod stoji v tem vprašanju za svojo vlado in za svojo mirovno delegacijo. Nobenega obsojenca še niso doslej silili, naj še sam podpisuje svojo smrtno obsodbo. Predno ga obesimo, mu prineso vsaj še dobro pečenko za slovo. Mi pa da naj sami podpisujemo takšno insinuacijo?

V kolikor smo informirani, je vest »Agence Reuter« resnična. Če se določbe te mirovne pogodbe ne omilijo, je ne podpisujemo, čeprav riskiramo nedogledne posledice glede Reke in celokupne zapadne meje. Naše jugoslovansko vprašanje naj ostane in naj iznova postane boleč čir, ki naj povzroča celi stari Evropi in zlasti Italiji politično mrzlico, dokler se tem bivšim zaveznikom ne zasvita v glavi.

Zavedajmo se, da je naša edina rešitev v popolnem državnem narodno-političnem edinstvu, v tem, da vidi vsaka stranka v sebi le sredstvo in da smatra narodni interes za prvi in najvažnejši, ako že ne edini, in da gremo strnjeni novim borbam nasproti, na zgradbo naše Jugoslavije, ki si jo moramo zaslužiti z žrtvovanjem vsega najboljšega, kar imamo.

Frivolna igra.

V času, ko kujejo v Parizu nove lance za nas, razvnela se je pri nas strankarska borba, vključ našim pozivom, vključ samozatajevanju demokratov, ki so bili pripravljeni, žrtvovati vse, kar se je zahtevalo od njih. Našli so se v politični kooperaciji v strankarske svrhe. Konstatiramo samo to: radikali so delali med vojni proti jugoslovanski ideji, njihova vlada je zakrivila, da nismo bili leta 1917. mednarodno priznani. Radikali, imenoma Ninčič, so zakrivali sabotažiranje državnih tihanc in so nalašč zadrževali tiskanje novih bankovcev v Parizu ter določili prisilno razmerje med krono in dinarjem; radikali so zadrževali ureditev

vojske. To so samo nekateri njihovi grehi. Končno so oni izzvali krizo v središnji vladi. Paralelno so ž njimi izzvali krizo v naši deželni vladi klerikali, kojih organ je prelomil dogovor medsebojne strpnosti in začel neupravičeno in nevalificirano napadati dr. Žerjavo. Končno se je dr. Korošec, ki je vse to opazoval, zaračunal, ko je šlo za rešitev krize, in prešel je v opozicijo in nato v njej trmasto vztrajal, ko se je sam vezal na formulo koncentracije in si tako zaprl izhod iz zagate.

Konstatiramo nadalje sledeče: Za stvaritev koncentracijske vlade so doprinesli demokrati

vse žrtve.

ki so se od njih zahtevalo. Popustili so v vseh osebnih vprašanjih. Od svoje strani niso stali nobenega pogoja, da bi pri radikalcih, klerikalcih ali Narodnem klubu ta ali ona oseba ne smela priti v poštev, dočim so se vklonili takšnim zahtevam nasprotnih strank in bili voljni, da popuste i Pribičevića i Poljaka, ki nista ves odij nasprotnih strank. Nepopustljivi so bili samo v stvarnih vprašanjih državne potrebe, v vprašanju agrarne reforme, v vprašanju politične (ne pa upravne) centralizacije. Glede Banovine s obili pripravljeni, koncedirali Narodnemu klubu podbana in več kot polovico hrvatskih poverjenikov. Vse to zaman. Nasprotna stranka so stavile pogoji, da napravijo demokrati samomor, da ubijejo svojo lastno stranko in izroče vkljub svoji večini vse skupaj neenotni opoziciji, da dovolje, da se država razbije v neke federativne dele (z lastnimi hoveci) in da kratkoma ložejejo pod jarem, ki ga jim diktirajo druge stranke: Zato smemo danes demokrati upravičeno očitati drugim strankam frivolno igro z navideznimi narodnimi interesi, zlasti še v sedanjih dobi izredno neugodnega zunanje-političnega položaja.

Ta politični razvoj je dovedel do slike, da je tudi Jugoslovanski klub 1. septembra glasoval proti državnemu proračunu in s tem proti izplačanju plač uradnikom, proti izplačanju podpor beguncem, proti slovenskemu vseučilišču, proti podporam invalidom, proti vzdrževanju šol in bolnikov, in proti znižanju visokih tarif, torej za dragotino in za nadaljevanje stare koncentracijske nezmožnosti. Vse to v hitu, ko je izvenstrankarski poslanec Tresić pozivljal zlasti one, ki so stari Avstriji votirali proračun, čeprav so bili v opoziciji proti njej, da naj sedaj napravijo svojo prokletno dolžnost, če nočejo storiti nič drugega.

Včeraj se je ponovila ista slika. Današnji »Slovenec« sicer piše, da je opozicija ostala v zbornici in omogočila kvorum. Toda kaj naj pomeni takšen izgovor vzpričo zavlačevanja po-gajanih in sabotažiranja, kakor ga izvršuje

opozicija? Seja ni bila nesklepčna, ker poslanci niso prišli, ampak zato, ker se je zategnila v neznoznost in je mnogo poslancev vseh strank odšlo, češ, danes itak ne pride več do glasovanja ob takšnem natezanju. Vrh tega se je seja raztegnila, ker je ministrski svet vsled pravkar došlih

važnih poročil iz Pariza

moral takoj obdržati dolgo sejo o naklepih, ki se kujejo v Parizu proti nam.

Seja Narodnega predstavništva se danes nadaljuje in pričakovati je, da se položaj končno razjasni. Treba pa še to pristaviti: Nasprotna glasila nam očitajo in Protičevo pismo ponavljajo ta očitek, da smo demokrati proti vstopu dr. Korošca v kabinet. Temu nasproti poročamo brez nadaljnjih dostavkov, da je pri pogajanjih ravno minister dr. Kramer naglašal veliko nevarnost, ki bi izhajala za stabilnost notranje-političnega položaja iz činjenice, če bi poleg Narodnega kluba tudi Jugoslovanski klub ostal izven kombinacije, in je predlagal, da vstopi tudi on v kabinet, potem ko se je dosegel o sestavi ljubljanske deželne vlade potrebni sporazum na temelju pravične razdelitve poverjeništev z upoštevanjem moči posameznih strank in pod predstvom nevtralne osebe. Če se to smatra za razbijanje možnosti sporazuma, potem radi prevzamemo odij za takšen očitek na sebe. Vsek razsodno in politično misleč državljani nam mora priznati, da smo storili vse, kar se je storiti dalo. Razume se pa seveda, da demokrati ne morejo snesti radi Koroščeve trme svoje besede, dane socijalno - demokratiški stranki, ampak da hočemo sklenjeni dogovor držati.

Ako se bo frivolna igra opozicijskih strank nadaljevala, naj tudi one prevzamejo odgovornost za nadaljno razdrapanje notranje-političnega položaja pri nas, pa tudi odgovornost za vse ono gorje, ki utegne priti na nas od zunaj.

O seji Narodnega predstavništva prinašamo spodaj poročila. Obenem objavljamo Protičevo pismo. Lahko si prihranimo vsak odgovor na neučenu zavijanja tega pisma, na vrsto neresničnih trditve. Povemo samo to, da se Protiču s tem pismom ni posrečilo, da bi odvalil na nas odgovornost za frivolno igro, ki jo ugania. Kdor je pazno motril politične dogodke zadnjega meseca in zadnjega tedna, bo Protiča takoj prijel za laž ob čitanju tega pisma.

Kako dolgo naj se ta frivolna igra še nadaljuje? Ali naj opozicija s svojim postopanjem poleg drugega zavleče tudi še volitve? Vse narod je z nami, ko ponovno zahtevamo uresničenje prvega demokratskega načela in nujne državne potrebe: nehajte s frivolno igro političnega mešetarenja in dajtenam volitve, da izreče narod svojo voljo.

VABILO

na
XXX. redno veliko skupščino

„Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“
v nedeljo, dne 14. sept. 1919. leta
ob 10. uri dopoldne
v Ljubljani, v veliki dvorani
„Narodnega doma“.

SPORED:

1. Nagovor prvomestnika.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Poročilo nadzornišva.
5. Volitev članov v družbeno vodstvo.
6. Volitev nadzornišva (5 članov).
7. Volitev razsodništva (5 članov).
8. Slučajnosti.

Vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani«,
dne 18. avgusta 1919.

Politične vesti.

— Iz Narodnega predstavništva. Beograd, 9. septembra. Današnje sejo NP. je otvoril predsednik Ljuba Davidović ob 16. uri. Ker so stali vsi poslanci pod vtišom nove državne krize, katero je povzročila nova radikalna brezvestnost, za sejo samo ni bilo posebnega zanimanja. Po opravljenih formalnostih je bilo stavljenih nekaj interpelacij, na kar se je glasovalo o proračunski dvanajstini za september. Glasovali so 103 poslanci za dvanajstine, 37 proti, skupaj torej 140 poslancev. Ker pa to število ne zadostuje za quorum, je predsednik konstatiral nesklepčnost in sejo zaključil. Prihodnja seja je sklicana za jutri.

— Radikalci odklonili sodelovanje v vladi. Beograd, 9. septembra. Sredi med splošno pričakovanje, kakšna bo napovedana lista novega kabineta, ki se je imela tekom današnjega dne objaviti, je treščila med poslance — prvič med popoldanskimi urami — kakor strela iz jasnega neba vest, da so radikali v zadnjem hipu snedli svojo besedo in že dosežen sporazum z vladno skupino zopet razbili. O pol 13. uri je prišel k ministrskemu predsedniku Ljubi Davidoviću sel s pismom Stojana Protića, v katerem naznanja Protić Davidoviću, da radikali kljub sporazumu z demokratijsko stranko v načel-

LISTEK.

A. M.

Po slovenski Koroški.

Popotni zapiski.

Da je Koroška zanimiva dežela, trdi vsakdo, ki je hodil po nji. Turist ne more prehlvaliti njene lepote, prihajajoč v hvali iz inega superlativa v drugega. Geograf — znanstvenik čudež se premostriva njene neorfološke pojave, v mislih razpletajoč pred sabo genezo teh nenavadnih zemeljskih oblik in površinskih slik. Narodoslovec ima priliko študirati klasičen vzgled procesa raznarodovanja, tako stare vrste kakor modernega vzorca z najbolj kričočimi absurdnostmi. No, in naposled človek, ki je samo Slovenec, išče odgovora na trenutno aktualno najbolj slovensko vprašanje: Kako stoji naša stvar glede plebiscita v dvakrat tužnem Korotanu?

I.

Če hodiš po Koroški in si predstavljaš, da ostanejo meje ob zapadni in severni strani pasu A za naprej naše državne meje, se gotovo spom-

niš na Amerikance, katerim se imamo zahvaliti za te črte. Seveda, če pride človek s pojmi o dimenzijah severno - ameriške Unije v to malo deželico, ni čuda, če se mu zdi skoro absurdno misliti na kako drugo mejo kakor na Karavanke. Površni, neinteresirani družbi ob zeleni mizi, siti teh nadležnih, malenkostnih problemov razdružitve malih narodov, ponudi pogled na zemljevid — Dravo za mejo. — Mi, hipnotizirani z idiličnim geslom: »na severu boste lahko vzeli, kar boste hoteli«, še v sanjah nismo mislili na te nevarnosti ameriškega geografskega pojmovanja.

Vzpričo teh spominov sem s sentimentalno otožnostjo gledal ob obrežju Blaškega jezera na Dobrač in na planine ob Osojskem jezeru, ki bi tvorile primerno državno mejo, v narodnem oziru ne krivično, v geografskem pa za nas res pripravno mejno črto. Ako hodiš po nizkih gričkah, po dolincah in ob jezerih med zapadnim koncem Vrbskega jezera in okolico Blaškega jezera in iščeš markantnejši točkanje sedanje demarkacijske črte, se nehoti vedno znova vračati tja zad na visoke grebene Dobrača in ostalih vrhov ob osojskem jezeru. Tu na njih je naravna

obmejitev te naše pokrajine. »Ali je to taka meja?« mi je dejal kmet pri Ločah ob Blaškem jezeru. »sredi polja gre, čez njive, čez gozd. In na oni strani so tako Slovenci, kakor na tej.« Če stojiš nad kolodvorom pri Blačah in gledaš proti Štebnju in Maloščam, ki se že skrivajo za gozdičem, le pol ure proti zapadni strani, se spomniš onih dveh kmetskih deklet, ki sta pravili o svojih maloških znankah: »Kako rade bi bile tu, da bi se pri Jugoslovijah!« Meja trga tu občine in fare. Bekštajnske občine tretjina leži na en del (menda nekako šestina) tostran demarkacijske črte.

Pri Rožku je meja ob Dravi, toda bogvedi, kako je bilo mogoče v podrobnem potegnito mejnico tako, da smo izgubili rožeški most. Ob mostu na desnem bregu so naše straže, na levem pa nemške in promet je zaprt. In vendar imamo mi vasi onstran Drave koj vzhodno od Rožka, dočim nimajo Nemci na tej strani ničesar. S komur sem govoril, vsak mi je tožil o tem kričečem slučaju, zakaj pomisliti je treba, da ni čez Dravo od Rožka po dol do Žihpolja nobenega mosta, promet se vzdržuje le na brodih, tako nam pri Pulpačah. Tu je torej potrebno, da se meja pre-

loži vsaj za dva kilometra proti zapadu, da dobe Logavci in drugi kraji med Dravo in Vrbskim jezerom svoj dosedanj dohod po cesti v Rožek, — s čemer nasprotna stran ničesar ne izgubi. Vrh tega imajo kmetje onstran mostu svoja polja in je tudi s tega ozira sedanja meja silno nerodna. Kako bodo vplivali ti momenti na obmejno komisijo v Parizu?

Vrbsko jezero je v malem prikladna meja, ker je tako pripravno podolgovato. Za tihotapce pa je vendarle dovolj pripravna, ker ovirajo mnogi cestni ovinki stražam ob bregu pregled in s preračunanim manevriranjem v čolnu ni pretežko zavlesliti preko sredine jezera.

V neposredni okolici Celovca je seveda položaj najbolj komičen. Mislimo si, da bi potegnili mejo med Ljubljano in St. Vidom ter Ježico! Če gledaš proti Celovcu s ceste pri Vetrinju, vidiš pred seboj megleno ravnino, ki se ji že po drevju pozna, da je močvirna; da bi šla meja sredi ravnice, zato se ti ne kaže nikake geografske utemeljenosti. Pri natančnejšem premetrivanju vidiš, da ti označuje vrsta dreves, kje nekako teče Glinica — Glanfurt. Sicer pa je ta reka, odtok Vrbskega jezera, do-

volj vodnata; v primeri z navidez malim strmecem ravnine tudi še precej hitro teče. Raven potek ti kaže, da je sedanja struga umetnega izvora.

V Zrelcu si, kakor v Vetrinju, v neposredni celovški okolici, zato ni čuda, da si prebivalstvo vasi same toliko domišlja na svoje nemškutarstvo. Ta kraj ima z ozirom na določanje demarkacijske črte svojo posebno zgodovino. Leži v ustju Glinice, ob nje izlivu v Glinco. Glavna struga Glinice teče danes ob južnem robu vasi, dočim je še v starejših specijalkah naznačen rokav ob severozapadnem robu vasi kot Glinica. Katero strugo je torej smatrati za pravo Glinščico. Ker so si bili pri komisiji v Celovcu naši in Nemci seveda različnega mnenja, je šlo vprašanje za razsodbo v Pariz, začasno pa smo mi ostali v dejanski posesti tega kraja, tako da gre meja ob takimenovanem Lampbachu. — Tudi tu je občina kakor tudi fara raztrgana, kajti večina je je ostala onstran Gline, žal, da ravno najzavednejši kraj.

(Dolge priljubljene.)

nih vprašanih ne nudi možno-
sti uspešnega dela in da zato ne morejo
stopiti v vlado. To Protičevo pojasnilo
je parlamentarno situacijo popolnoma
izpremenilo in zmedlo. Nič se ne mo-
re več orientirati, nevolja na radikale
v demokratičnem in socialističnem ta-
boru je nepopisljiva. Radikalni sploh dol-
že, da tirajo za svoje stran-
karske in osebne koristi držav-
no brez pomisleka narav-
nost v propad. Nič se ne more
razlagati, kaj radikali pravzaprav ho-
čejo. Zato se vnovič razširja razne
več ali manj neverjetne verzije, med te-
mi zlasti ti dve: da hočejo radikali pri-
čakati povratek Pašičev in pa da so
sklenili tajno zvezo z Narodnim
in Jugoslovanskim klubom. Namen tega
pakta naj bi bil postaviti
osedanje državno politiko na glavo in
urediti državo na popolnoma drugih in
sicer federalističnih načelih. Radikali
naj bi dobili prevlado in proste roke v
vsem od Srbov naseljenem ozemlju,
Starčevićanci v Banovini, SLS pa v
Sloveniji, torej nekakšen trikotizem po
vzorcu nekdanjega avstro-ogrškega
dualizma. Ali in koliko je zlasti ta zad-
nja verzija utemeljena, se sedaj še ne
da presoditi.

— Smešni incidenti v včerajšnji seji
Narodnega predstavništva. — Blamaže
»pozicijske«. Beograd, 10. septem-
bra. Narodni klub se včerajšnjega
glasovanja ni udeležil. Radikali in kle-
rikali so glasovali proti. Radj pozne ve-
čerje ure je pa od vseh strank manj-
kalo po nekoliko poslancev, tako da ni
bilo quoruma. Med glasovanjem sta se
pa dogodila dva smešna slučaja. Ki do-
ro osvetljujejo resno političnih naših
nasprotijev. Za Jugoslovanski klub je
predlagal njegov član Vesjenjak, ki ima
večkrat smolo, predlog, naj se odpravi
državni monopol na sol in petrolej. Tak-
šen predlog je seveda popolnoma ne-
mogoč kot izpreminjalni predlog v
proračunskem provizoriju, ker enome-
sečni proračunski provizorij ne more
izpremeniti obstoječega posebnega mo-
nopolskega zakona, ampak bi bilo po-
trebno, da se predloži nov monopolski
zakon. Vesjenjakov v imenu Jugoslovan-
skega kluba vložen predlog je sam po
sebi nesmisel. Vrh tega pa gospodje
tudi poslovnika ne poznajo. Poslovnik
predpisuje, da mora vsaj deset poslan-
cev podpisati vsak predlog, ali pa da teh
deset, ki predlog podpirajo, vsaj vstane
s sedežev, ko predlagatelj svoj predlog
predloži. Zgodilo se ni eno ne drugo.
Zato ni predsednik Vesjenjakovega pre-
dloga tudi dal na glasovanje. Klerikali
so vsled tega zagnali hrup. Vesjenjak in
dr. Korošec sta hitela k predsedniku,
čuli so se kljiči o parlamentarnem itd.
itd. Ko se je krič polegel, je predsednik
poudil »protestante«, kakšni so pred-
pisi poslovnika kakor tudi o možnosti
izpreminjanja monopolskega zakona, na
kar so se Vesjenjak et consortes zmede-
no zagovarjali in upravljevali na veliko
veselje cele zbornice, ki je s prisrčnim
smehom gledala to klerikalno blamažo.
— Drug incident, nič manj smešen,
se je zgodil, ko je zapisnikar čital zbor-
nici famozni ta Vesjenjakov predlog.
Poslušal bivši minister za ružiranje fi-
nanc g. Mončilo Ninčič, srbski radikalec
in odlični zaveznik Jugoslovanskega
kluba, je z veliko vnemo poslušal Vese-
njakov predlog, nato je pa začel med
poslanskimi klopmi skakati, se srditi in
kričati, da je to protidržavna politika,
da hočejo državi vse vzeti, od kod naj
država dobi svoje dohodke, če izgubi še
monopol na sol. Poleg njega je stal so-
slanec JDS, dr. Puc, ki se je takoj pri-
družil Ninčičevemu mnenju in mu pritril
v njegovi stvarno popolnoma pravilni
sodbi o Vesjenjakovem predlogu. Ninčič
ga na to čisto osupnjeno vpraša: »Saj
ste vendar demokrati postavili ta pre-
dlog? Puc mu pa odgovori: »O ne, Vese-
njak je član Jugoslovanskega kluba. Vsa
zbornica je kvitirala z burnim smehom
drugo blamažo. Ninčiča pa ta čas že ni
bilo več, ker jo je ves rudeč popihal iz
dvorane. Vsaj ta pobeg mu je v čast, ker
dokazuje, da ima še nekaj čuta za sra-
moto.

— Demagogija se nadaljuje. —
Barčevi nabori in Vesjenjakova sol.
Beograd, 9. septembra. Na da-
našnji seji je poslanec Barac od Na-
rodnega kluba stavil interpelacijo na
notranjega ministra, zakaj je v obči-
no Sela pri Sisku poslal 20 mož bro-
ječi vojaški oddelek k naborom. Mi-
nister je odgovoril, da za to, ker ob-
čina niti pozitivnega razglašala ni ho-
tela objaviti in obveznici niso prišli.
Barac je priznal, da je za ta razlog
dobro vedel, da pa je vkljub temu
interpeliral, ker so se seljaki upirali
pozitivnemu razglasu, ker ta pozitivni
razglas nima zakonite podla-
ge! — Vprašanje je samo, ali so se-
ljaci sami na enkrat našli ta državno-
pravni razlog ali pa je s tem demo-
gamijskim sredstvom prišel oni, ki je
svoječasno bil za vse avstrijske ne-
zakonitosti — radi državne potrebe?
Ta slučaj je še bolj kričeh kakor Vese-
njakov poskus demagogije s pone-
srečanim predlogom radi soli, zato
da lahko napiše »Slovenec«, da so
demokrati proti ljudskim potrebam.
Dobro je pač, dobiti protitež proti

dejstvu, da so oni proti ljudskim po-
trebam glasovali v Jugoslaviji, prej
pa drugače. Če pa nimajo oni boljše
politične soli, kakor je Vesjenjakova,
potem bo njihova politična juha osta-
la tako neslana, kakor je zadnji čas,
in slovenski narod je ne bo posrebal.

Sporazum dosežen. — Sporazum
razbit. — Protičeva laž. Beograd,
9. septembra. Presburo, ki crpa iz radi-
kalnih informacij, je včeraj javil dose-
žen sporazum z radikali, dočim se je
že pred dnevi vedelo, da z Narodnim
klubom ni mogoč, ker stavlja ta preti-
rane stvarne zahteve. Danes se je pa
izkazalo, da je vse dogovorjena
igra za natezanje krize. Protič
je ministrskemu predsedniku danes po-
slal pismo polno laži in zavijanj in pravi:
»Gospod predsednik, na sinočnjem se-
setanku, na katerem bi po vašem sporo-
čilu prišlo do definitivnega zaključka
vprašanja o sestavi koalicijskega kabi-
neta, smo našli popolnoma novo situ-
acijo, o kateri dosedaj ni bilo razgovora
in ki je nismo mogli niti slutiti. Izvedeli
smo namreč od Vas in Vaših tovarišev,
da v novi kabinet ne more stopiti niti
Narodni klub, s katerim ste se posebej
pogajali in katera pogajanja so dovedla
do tega čudnega nesporazumljenja, da
so zastopniki Narodnega kluba bili pre-
pričani, da je sporazum z njimi dose-
žen, dočim ste jim Vi na njihovo iznena-
denje sporočili, da je klub Demokrati-
skega združbe odbil njihove pogoje in
žele, — ampak da v ta kabinet ne mo-
re vstopiti niti Jugoslovanski klub, ker
bi v tem slučaju ne ostali socialisti v
kabinetu, a Vi da zahtevate, da ostanejo
v vladi tudi socialisti — niti druge
manjše skupine, radikalni disidenti, na-
cijska skupina in neodvisni klub, sled-
nje za to ne, ker so to male skupine, ka-
terim po »količniku in ostanku« ne bi
mogel pristati noben portfelj. Na tem
sestanku smo končno tudi izvedeli, da
za portfelj agrarne reforme ne pride v
poštev niti g. Avramović, ampak da je
ta portfelj namenjen g. Kramerju odno-
sno g. Timotijeviću. Nam je ta nova si-
tuacija izgledala tem bolj čudna, ker v
prvi fazi krize in sestave novega kabi-
neta ne le ni tako gledalo, ampak so se
one celo predpostavljale radikalni stran-
ki, tako da se je porabilo z Vaše strani
več časa za sporazum z njimi kakor pa
z nami. Sinočnje držanje vaše in vaših
tovarišev proti tem skupinam pa je na-
redilo na nas utis, kakor da se jih hoče
sedaj kaznovati, ker so lojalno stale na
stališču, da svoj vstop v kabinet napra-
vijo odvisen od sporazuma med radi-
kalno stranko in Demokratiško zdej-
nico in ker so morda bili celo mnenja, da
motivacija demisije mojega kabineta ni
bila neupravičena. Ti dve naziranjii na
te parlamentarne klopi v tako kratki
dobi nasprotujeta načelni taktiki in za-
našajo v parlamentarne običaje element,
ki je neparlamentaren in ki ga mi ne
moremo sprejeti. Z ozirom na vse to ka-
kor tudi na fakt, da rešenje vprašanja
o portfelju za agrarno reformo z vaše
strani ne da nikake garancije, da se bo
v tem resortu delalo resno in v obsegu,
kakor ga je označil g. Drašković v svoji
izjavi na prvi konferenci med vašimi in
našimi zastopniki, — radikalna stranka
po svojem klubu narodnih poslancev ne
more sprejeti soudeležbe v novem ko-
alicijskem kabinetu pod vašim predse-
dništvom, čeprav se je že s tem najres-
nejše pečala in bila pripravljena, da
vam pride nasproti v vprašanju mini-
strstva notranjih del, samo da bi s tem
rešila državo bede in omogočila solidno
notranjo upravo v naši mladi državi.
Obžalujem, da je prišlo do takšnega kon-
ca pogajanj, in da se kriza in sestava
koncentracijskega kabineta zategne za
nadaljni mesec brez naše krivde, mi je
čast da vas zaprosim, da izvolite spre-
jeti pri tej priliki izraze mojih odlič-
nega poštovanja. V imenu kluba naro-
dno radikalne stranke Stojan Protič I r.
Beograd, 9. sept. 1919. Pripis. Čast mi
je obvestiti Vas, da bom to pismo porabil
tudi v javnosti.

— Afera v Delnicah. Afero, ki smo
jo včeraj reproducirali po »Riječi« po-
jasnjuje »Slovenec« tako-le: »Dne 10.
avgusta je peljal deželni predsednik dr.
Brejc svojo bolno ženo v Kraljevo.
Malo pred odhodom, ko je hotel vzeti
denar na pot, se je pokazalo, da je nje-
gova žena izgubila ključ do ročne bla-
gajne. V tej blagajni je imel nekaj tisoč
našega papirnatega denarja, šest zlat-
nikov, ki so jih prejeli njegovi otroci od
raznih prijateljev, ter več sto kron srebr-
starih desetih, goldiranjev, kron, pet-
kronskih novcev in frankov. Ker se je
na pot mudilo — bilo je ob 5. jutraj —
in ni bilo mogoče ne blagajne odpreti,
ne dobiti denarja drugod, je pač vzel
malo blagajno s seboj v upanju, da jo
odpre v Kraljevi. V Delnicah so hrva-
ški stražniki pregledovali prilago, in
ker se je dejstvo, da dr. Brejc ni imel
ključa, zdelo sumljivo, je deželni pre-
sednik zahteval, naj privedejo ključav-
ničarja, da blagajno odpre. Rekli so,
da ključavničarja v Delnicah ni, a ko ga
je dr. Brejc vendar našel, tudi ta ni
mogel blagajne odpreti. Nato je deželni
predsednik zahteval, naj blagajno s silo
odpre. To se je zgodilo, častnik jo je
pregledal, je videl, da tu ne more biti go-
vor o tihotapljenju, in ko se je na zahtev

vo dr. Breca sestavi zapisnik, je deželni
predsednik neovirano svoje »zlatno in
srebrno« odnesel v Kraljevo ter ga
zopet srečno pripeljal v Ljubljano. —
Pripominjamo, da se je z deželnim pre-
sednikom vozil bivši poverjenik za jav-
na dela inženjer Remec, ki je predvsem
kriv, da je nastala iz dogodka cela afe-
ra, ker je jel na surov način psovati or-
gane, ki so izvrševali samo svojo službe-
no dolžnost, s »hrvatskimi barabami«
ter jih obkladati še z drugimi ljubeznji-
vostmi.

Vešiti ljudski shod za doljni slo-
venski Korotan se vrši v nedeljo,
dne 28. septembra t. l. pri Sv. Kri-
žu nad Dravogradom. Sv. Križ
je 526 m visok. Leži na krasnem
hrbičku na štajersko-koroški meji in
je le pol ure hoda od postaje Dravog-
rad-Meža. Spored se naznani.

— Pomenljiva izjava za Jugo-
slavijo. Iz Pliberka se nam poroča:
Dne 31. pr. m. slavil je naš veleu-
gledni someščan g. Ivan Kušlan 40-
letni jubilej, odkar je vstopil v službo
gozdne uprave grofov Thurn - Val-
sassina. Ob enem sta praznovala
svojo službeno petindvajsetletnico
graščinska gozdarja Simon Kuhar in
Štefan Češnovnik. V slavnostni na-
pitnici, naslovljeni pri skupnem obe-
du uradništva na slavljenice in pred-
vsem na jubilarja g. Kušlana je g.
grof Douglas Thurn, potem ko je po
zaslugi očrtal njega dolgoletno zve-
sto in požrtvovalno delovanje v gra-
ščinski službi, s posebno pohvalo
poudaril tudi njegove zasluge za
pliberško mestno občino, za katero
je g. Kušlan dolgo let deloval kot
občinski svetovalec in kateri tudi
zdaj posveča svoje moči kot prised-
nik začasnega občinskega zastopa.
Prehajajočo na prekrat, ki je velike-
mu delu Korošcev ustvaril nov dom
v Jugoslaviji, je govornik izrazil
iskreno željo, da mlada in nova drž-
ava procvita in se okrepi ter s po-
sebnim poudarkom naglasil dolžnost
vseh brez razlike narodnosti, da ne
samo ničesar ne store, kar bi moglo
mladi državni organizem v uspeš-
nem razvoju ovirati, ampak tudi pri
vsaki priliki po svojih močeh deluje-
jo in prispevajo k skupnemu blagru
nove domovine. Podobno izjavo je
podal tudi govornik izmed zbranih
uradnikov. Beležimo te pomenljive
izjave z zadoščenjem, ker vidimo v
njih dokaz, da so se uvideli nem-
ški krogi na Koroškem sprijaznili s
historičnimi dejstvi in da vedo, da
jih lepa prihodnost čaka le v Jugo-
slaviji, hočejo složno z nami delovati
v skupno korist naše prekrasne do-
movine.

Italijanska »Enkresungspolitik« pro-
ti nam. Tudi Madžari v obroču? LDU.
Veliki Bečkerek, 7. septembra.
Sotrudnik romunskega lista »Romanul
Asavel« se je razgovarjal v Budimpešti
z bivšim ministrskim predsednikom dr.
Wekerlom, ki je izjavil, da morajo biti
v bodočnosti odnošaji med Romunijo in
Madžarsko najboljši. Romuni in Madžari,
je rekel, imajo mnogo skupnih in-
teresov v novi Evropi. Neverjetno je,
da bi oba naroda ne uvidela, kako so
njuni interesi paralelni. Treba si je
vzajemno pomagati in ne bi bilo napač-
no, ko bi v to politiko pritegnili tudi
Bolgare, ker oni niso Slovani, je rekel
Wekerle. Sodim, je nadaljeval, da bi bila
njihova pridružitve koristna za Ro-
mune kakor tudi za Madžare. Glede Er-
delja je izjavil Wekerle, da je potrebno,
da dobi Erdelj avtonomijo z romunskim
državnim jezikom, toda s svobodno
vporabo drugih jezikov.

— Protij Mirovni pogodbi. LDU.
Beograd, dne 9. septembra. Da-
našnja »Politika« prinaša značilen čla-
nek o 51. členu st. germanske mirovne
pogodbe, v katerem se pravi, da kral-
jestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev
pristaja na to, da se v pogodbo ustavi-
jo odredbe, ki jih velesile smatrajo po-
trebne za varstvo in interese prebival-
stva, ki se razlikuje po veri in narod-
nosti od večine domačega prebivalstva.
Nadalje, da se ustaviš odredbe, ki jih
te velesile smatrajo za svobodni promet
ter varstvo trgovskih interesov s so-
sednimi državami. »Politika« pravi, da
znači ta člen za naše kraljestvo, da mi
nismo suverena država, temveč da nam
tuje države diktirajo carine, trgovin-
ske pogodbe ter obenem tudi to, kako
imamo v svoji hiši postopati s tujcem.
Kaj bo storila naša delegacija in naša
vlada, ki se je dolgo o tem posvetovala,
ne vemo. Zagotovo pa vemo, da
naša dežela in predstavništvo nikdar
ne bosta pristala na ono, kar se od nas
zahteva. Naša delegacija mora vztra-
jati na tem, da morejo temeljiti vse
odredbe, ki bodo prednešene glede var-
stva manjšin, na obojestranski. Mi mo-
remo v tej stvari pristati samo na na-
čin, ki zapira vrata vsem odredbam, ka-
tere bi kršile našo suvereniteto. Ako na-
ša delegacija ne izpolnjuje tega, mora, če
tudi s silo zapustiti Pariz. Ne sme pod-
pisati take pogodbe, ki bi uničevala kr-
rave pridobitve Srbije in vrgla naše
ljudi v noračje tujcu ter pustila, da nam
tujci gospodarijo v lastni hiši.

„Mrko molče in so bridko razočarani“.

Ne mialim seveda tu na tiste tiso-
če, ki pred par leti še niso nič vedeli
o Jugoslaviji ali o jugoslovanski ideji,
kakor smo takrat govorili; ti niso ničesar
pričakovali in zato tudi niso raz-
očarani.

Ne pišem članka vsem mnogobroj-
nim bednikom, ki so trpeli bedo v Av-
striji in jo trpe tudi sedaj. Želim vsa-
komur, da se reši iz trpljenja čim prej,
a vsi lahko z mirno vestjo pravimo, da
sedaj ni slabše, nego je bilo, da je mno-
go bolje in da bo še bolje, da v Jugo-
slaviji ni slabše nego je v drugih drža-
vah, obratno da je ugodneje.

Dajmo se razvrstiti v tri skupine
po teh - le vprašanih: 1. Komu je se-
daj v Jugoslaviji slabše, nego mu je
bilo prej? 2. Komu je povprečno sedaj
enako, kakor mu je bilo prej? 3. Komu
je sedaj bolje? Izprašajte se vestno in
vsestransko in odgovorite! Kdor doka-
že sebi in drugim, da mu je sedaj slab-
še in da tega ni sam kriv, ta naj se pri-
toži in naj toži! Vsi ga bomo radi pod-
pirali.

Obracam se pa danes proti lju-
dem, ki niso bili nikoli siromaki, ki
imajo sedaj več služb in med njimi
tudi to, da črno na belem proti Jugo-
slaviji — »zabavljajo«, če že »mrko ne
molče«, baje povsem razočarani.

Sanjal je mož lepe sanje, a ko se
je jutraj zbudil, ni bilo nič, in razočar-
an je bil. Kdo je kriv, da je bil raz-
očaran, ali ta nesrečni svet, ki je, ka-
kršen je, ali on, ki je sanjal, ali ker je
sanjal?

Iz knjig si je mladenič nabral ne-
kaj misli, pa je pogledal v svet in glej,
razočaran je bil. »Star 17 še komaj let,
sovržil ves je svet« ter postal pesti-
mist, ali no domače: zabavljaj le. Kdo
je kriv, da je bil razočaran, ali ta ne-
srečni svet, ki je, kakršen je, ali on, ki
je sanjal, ali ker je sanjal mladeniške
sanje?

In evo, razočarani so baje tudi oni,
»najidealnejši Jugoslavoanci«, ki baje
sedaj neke v Ljubljani »obupavajo in
si s pestmi tišče usta, da ne kriče;
može, ki so kruto trpeli po ječah in v
strelskih jarkih baš radi ljubezni do ju-
goslovanske ideje, ki so ob zedinjenju
Slovencev, Hrvatov in Srbov v skupno
enotno državo jokali od sreče in na-
vdušenja kot otroci ...«

Vprašam te obupance: Ali so pred
ustanovitvijo Jugoslavije spali in
sanjali, kakor oni mož, pa so se šele
sedaj zbudili, ter se čutijo razočarane?
Če so spali in neumno blesteče sanjali,
potem naj ne krivijo sveta, da ni tak-
šen, kakor se jim je zdel v sanjah. Kri-
vi so sami; ne bi bili smeli spati, am-
pak bedeti in študirati — porod
držav. Ali pa so šele mladeniči sedem-
najstletni, ki so zidali zlate gradove?
Naj vedo, da se svet nikoli ni ravnal
po fantazijah sedemnajstletnih mlade-
ničev, ampak sedemnajstletni mladeni-
či po svetu; na noben način pa naj kra-
vala ne delajo; če se že ne morejo več
jokati od sreče, kakor so baje ob pre-
vratu, pa naj vsaj mirno študirajo raz-
mere in jih predvsem s svojim delom
skušajo izboljšati.

Če so ti otroški nedolžni možje
res razočarani, jih vprašam: Kaj so pa
pravzaprav pričakovali od Jugoslavije?
Ali je vsak izmed njih mislil 1. da bo
odsele treba delati samo štiri ure na
dan (koliko ostane od spanja, jedi, iz-
prehajanja, kavarne in zabav); 2. da
pride vsak brž vsaj v VI. plačilni raz-
red, da si je v Avstriji bil zadovoljen z
11. ali 9. 3. da odsele sploh ne bo tre-
ba prošnji za dopuste vlagati, niti na
njih rešitev čakati; 4. da pojem »dol-
žnost« sploh izgine in da ostane le po-
jem »pravica« in »zahteva«? 5. da so
Jugoslavoanci zgolj angeli brez grehov
in napak; 6. ako je končno vsak pri ju-
goslovanskem idealu mislil le na sebe
in na svoj »jaz«? Ako je to bila vse-
bina njihove jugoslovanske ideje,
potem razumem, da so sedaj razočar-
ani; ali krivi so razočaranju oni sa-
mi, ker so pričakovali nemogoče reči
ali stvari, ki jih ni in ne sme v prvi
vrti biti v vsebini jugoslovanske ideje.

Kdor pa je še naprej študiral
vsebinsko, pomen in važnost Jugoslovan-
stva, kdor je vedel, da naša nacionalna
čast zahteva, da pridemo iz robstva
in da si sami delimo usodo, naj si bo
kakršnakoli, kdor je vedel, da se bo
za rešitev jugoslovanskega problema
treba neizmerno žrtvovati, da bo
treba še dolgo zanj delati, kdor
je vedel, da Vidovdanska misel
zahteva, v velikih časih sebe in svoje
osebne interese podrejata interesom ce-
lote, skratka: kdor je bil prepričan, da
je pri zidanju države treba pretrpeti
nebroj težav, ta tudi danes, deset
mesecev po prevratu, ni razočaran in
ne more biti razočaran. Kar so taki Ju-
goslovanci hoteli, to je v splošnih pote-
zah doseženo; svobodni smo, ujedinjeni
smo in ujedinjimo se in kujemo svojo
usodo sami; državni posli se razvijajo
vedno ugodneje (to vidimo sedaj pri razvoju mi-
nistrske krize). Uverjeni so pa taki Ju-
goslovanci tudi, da pripravljajo bodočo
generacijo lepše čase, nego so jih imeli
naši predniki in nego jih imamo mi;
tem lepši bodo oni časi, čim rajši mi
trpimo za to večjo bodočnost, čim bolj
se mi sedaj žrtvujemo za trdnost in
bodočnost države. Kdor ne podpira
sedaj državnega dela s največjo po-
žrtvovalnostjo, ta ruši dom, kjer naj bi
nekoč njegovi otroci srečno živeli.
Kritika državne gradbe in uprave je
potrebna, a ne sme zlasti sedaj biti ta-
ka, da bi majala temelje naše zgradbe,
a ma je jih vsakdo, kdor kritizira in za-

bavlja ne po osebah in strankah, oziro-
ma njih grehlih, ampak po plemen-
skih razlikah — najhuje pa je zabav-
ljati proti Srbijancem; to delajo Nemci
med nami in drugi naši sovražniki in
že vedo zakaj.

Ni čas, zdaj »od navdušenja jokati
kakor otroci«, ni pa tudi čas, le zabav-
ljati. Kdor je bil s pravo dušo v
streiskem jarku ali v ječi in je že trpel
za Jugoslovanstvo, ta bo rad trpel še
tudi odsle; zveličani bodo le tisti, ki
vtrajajo do konca — pa mrko ne mol-
če in ne zabavljajo, ampak še le bolj in
vnoteje delajo ...

Med vojno mi je star znanec —
naj se imenuje Ivan — rekel: »Sedaj
se ne smemo eksponirati. Po vojni
bomo pogumni. Ali je torej že
prišel čas za ta pogum? Ali se je že
pokazal ta pogum?

Profesor sem in ta ali oni poreče:
»To ni realen človek.« Jaz pa pravim:
»Ni vselej najrealnejši človek tisti, ki
vedno misli le na sebe, nikoli na dru-
gega. Sigurno pa ni realen tisti, ki po-
dira hišo, svojim otrokom.«

Dr. Fr. Plešić.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Dijavštvo nemškega vojaštva na
Koroškem. S Koroškega prihajajo še
neprestano pritožbe o divljanju nemške-
ga vojaštva, ki je svoječasno plenilo in
ropalo tamošnje prebivalstvo. S pričami
je dokazano in potom uradnih poizvedb
ugotovljeno, da je n. pr. posestniku Luki
Tosu iz Starega grada, občina Loče,
dne 17. julija t. l. izginil ob 8. dopoldne
s paše vol, vreden 1400 kron. Vol se je
pasel pol ure oddaljen od hiše ter ga
vzela v vasi nastanena celovška Heim-
wehrkompanija. Vola posestnik seveda
doslej še ni dobil nazaj. Istotako so po-
sestniku Tomažu Kuharju iz Starega
grada, občina Loče, dne 3. julija ponoči
izginili trije panji čebel, vredni 600 K.
Čebele je ukrala v vasi nastanena ce-
lovška Heimwehrkompanija. Čez 14 dni
je dobila sedemletna Kristina Pintar iz
Starega grada ukradene panje popolno-
ma razbite v hribu, kake četrte ure da-
leč od hiše. Posestniku Ivanu Janša iz
Starega grada št. 16, občina Loče, je dne
28. junija t. l. izginilo iz njegove shram-
be osem klobas, en kilogram slanin in
več kosov suhega mesa. Tatvina je bila
izvršena med eno in štiri popoldne.
Okoli sedmih zvečer so dobili v posest-
ništvu sedmih skritega nemškega vo-
jaka Černuta od celovške Heimwehr-
kompanije, ki je bila takrat v okolici
Starega grada. Černuta so na posestni-
kovo ovadbo menda aretirali in odvedli
proti Beljaku. Vrednost ukradenega
blaga znaša 200 K. Dne 29. junija t. l.
je izginil istemu posestniku s paše, pri-
bližno pol ure daleč od njegove hiše,
vol, ki je bil vreden 1600 K. Po vsem
obnašanju in prejšnjih hudodelstvih ter
tatvinah je popolnoma upravičena sum-
nja, da je tudi tega vola ukrala Hei-
wehrkompanija. Vola posestnika Janša
doslej še ni dobil nazaj. Ista stotinja
mu je ukrala tudi vse črešnje ter pri
tem polomila veje na drevesu, tako da
je povročila najmanj 1000 K škode.

Franchet d'Esperay na povrat-
ku. LDU. Zagreb, 9. septembra.
Snoči se je mudil v Zagrebu povelj-
nik vzhodne armade general Fran-
chet d'Esperay, ki se vrača v svojo
domovino Francijo. Civilne in voja-
ške oblasti so priredile odličnemu
gostu slovesen sprejem. Na postaji
so ga sprejeli zastopniki vlade, ar-
mijske komande in mesta Zagreba.
Postavljeni sta bili dve častni sto-
tniji, naša in francoska. Ko je general
stopil iz vlaka, ga je pozdravil v
imenu bana in vlade poverjenik dr.
Ogorčič, ki je slavil kooperacijo
vojske na solunski fronti, katera je
pod njegovim vodstvom izvajala
tako slavno zmago. V imenu mesta
je pozdravil generala senator Kaktič
in mu izročil za spomin album mesta
Zagreba. General se je na pozdrav
iskreno zahvalil in pripomnil, da je
naše kraje prepotoval že pred 20 leti
in se že takrat uveril, da biva tukaj
en edinstven narod. Po sprejemu se
je general odpeljal v hotel »Palace«.
Ponoči je nadaljeval pot proti Fran-
ciji.

Prvi kongres jugoslovanskih žen v
Beogradu se vrši dne 21. t. m. Pred-
sedstvo Splošnega slovenskega ženske-
ga društva je prejelo povabilo za vsa
slovenska ženska društva ter vabi njih
predsednice in odbornice na skupno se-
jo dne 12. septembra 1919, to je v pe-
tek popoldne ob 4. uri v malo posveto-
valnico na magistratu. Udeležence kon-
gresa bodo imele polovično vožnjo do
Beograda ter se jim poskrbi stanovanje.
Ker je treba imena zastopnic naših žen-
skih in dobrodelnih društev javiti zvezi
srbskih ženskih društev v Beogradu, naj
se blagovoliijo zastopnice naših ženskih
in ženskih dobrodelnih društev seje
petek zanesljivo udeležiti.

— Gledališki igralci pri pres-
nasledniku. Beograd, 9. septembra.
Prestolonaslednik je sprejel včeraj v po-
sebnj avdienci zastopnike Zveze gleda-
liških igralcev, ki so ga naprosili, da
prevzame protektorat nad Zvezo. Pre-
stolonaslednik je tej želji radevolje
nastregel.

— **Materijal za Savski most.** Beograd, 9. septembra. Angleški in francoski poslanik v Bukarešti sta intervjujrala pri romunski vladi, naj pošlje nemudoma v Beograd material za gradbo Savskega mostu, katerega so, kakor znano, romunske oblasti v Rešicah zadržale.

Sokolski zlet v Ptuj. LDU. Ptuj, 8. septembra. S Ptujem vred je slavila včeraj tudi vsa Slovenija ne le 50letni jubilej obstoja Narodne Čitalnice, temveč v še večji meri proslavo vstajenja iz razvalin avstrijskega trinožja prelojenega jugoslovanskega Ptuja. Prvič v zgodovini tega starodavnega mesta si je izjemši nekaterih nemških hiš, že na predvečer nadel Ptuj svečano obleko iz pestrih jugoslovanskih trobojnic, zelenja in cvetja. Na dično okrašenem kolo-dvoru je vzbujal pozornost slavolok z napisom: »Iz narodne stoletne noči na delo ti pravi buditelj!«. Na sprejem gostov je čakala posebna deputacija Narodne Čitalnice, Sokola in drugih društev. Že s prvimi ob pol 8. zjutraj dospelimi vlakom je došlo obilo občinstva. V ta vlak je v Strnišču vstopil tudi primorski Sokol, med drugimi tudi 74 gorjskih Sokolov. Pol ure pozneje je dospel v Ptuj hrvatski vlak s Sokoli iz Središča, Ormoža, Čakovca, Varaždina in Krapine. Častno zastopani so bili tudi Sokoli in Sokolice iz Ljutomer in Sv. Lenarta v Slovenskih gorah. K pozdravu na kolodvor je došel tudi ptujski Sokol z naraščanjem. Po razvrstitvi sokolskih žup je bil oficijalen sprejem. Navzoče je pozdravil starosta ptujskih Sokolov dr. Farnevc. V svojem pozdravnem nagovoru je navzoče spomnil, da so prvič došli v jugoslovanski Ptuj, in da je Ptuj, ta nekdanja nemška trdnjava, danes jugoslovanski, na tem imata tudi Sokol in Čitalnica mnogo zaslug. Z osvoboditvijo Ptuja pa naše delo nikakor še ni končano. Pred nami stoji priča naših neodrejenih bratov iz Primorja, na naši severni meji pa nam preti izguba Radgone. Govornik je končal z iskreno dobrodoščilo v jugoslovanskem Ptuj. Godba je nato zavrnila narodno himno. V imenu Sokolstva se je za pozdrav zahvalil dr. Pivko. Sprejemu je sledil odhod na telovadni prostor. Na čelu izpreveda so jahali Sokoli, za njimi sokolski naraščaj Ptuj, Maribor in Ormož ter Sokolice Gorica, Maribor, Ormož, Ljutomer, Sv. Lenart. Nato je sledila mestna godba in tri zastave, mariborska, gorjska in ljutomerska, potem Sokoli iz navedenih krajev in častna stotinja saperskega bataliona v Ptuj. Na telovadnem prostoru so se vršile predvaje. Ob 10. dopoldne je došel nadaljnji vlak z udeleženci iz raznih krajev. Dospela je med drugimi tudi »Glasbena Matica« iz Maribora. Med tem se je vršila v stolni cerkvi v mestu slovesna služba božja. Nato je bilo slavnostno zborovanje Narodne Čitalnice v veliki dvorani Narodnega doma. Koncem dopoldanske slavnosti se je vršil veličasten izprevod skozi ulice mesta, ki jih krasijo slovenski napisi. Na čelu izpreveda so jahali kmetski jezdec v narodni noši. Njim je sledil okrašen voz zavrednih Slovencev iz Račja, nadalje jahalni odsek ptujkega okola, potem godba, praporji in staroste odposlanstev Slovenske Sokolske veze, sokolski naraščaj, Sokolice, Sokoli in ptujska Narodna Čitalnica. Izprevod je zaključila častna stotinja saperskega bataliona in številno občinstvo. Razen omenjenih sokolskih društev je bil zastopan tudi Sokol iz Novega mesta, iz Ljubljane (1.), Škofje Loke, Rogaske Slatine, Križevcev, Radeč, Trbovelj itd. Zastopan je bil tudi mariborski češki klub. Izprevod se je ustavil pred okrašenim hišo, kjer je imel gerent dr. Senčar na navzoče krasen nagovor. Spomnil se je dogodkov leta 1908., ko so bili Slovenci ob prihodu Ciril - Metodovega društva v takrat pomembnem mestu strovo napadeni. Danes pa svoje jugoslovanske brate z vročim srcem pozdravlja in poljublja jugoslovanski Ptuj. Govornik je zaključil svoj govor s trikratnim žvijo - klicem kralju Petru in regentu Aleksandru, ki je izzval desetstični odmev zbranega občinstva. Godba je nato zavrnila »Le-po našo domovino«. Za pozdrav se je zahvalil dr. Serneč, ki je omenjal, da je današnji dan najpomembnejši dan v zgodovini mesta Ptuja in vsega zaledja. Pred Narodnim domom je pozdravil izprevod predsednik Narodne Čitalnice, dr. Jurtela, kateremu se je zopet zahvalil dr. Serneč. Slavnostni izprevod se je zaključil pred okrajnim glavarstvom, kjer je okrajni glavar dr. Pirkmajer v vznemirjenem govoru pozdravil navzoče v imenu politične oblasti. Tudi tukaj je odzdravil dr. Serneč ter so njegove besede izzvale posebno navdušenje, ko je naglašal, da se nikdar ne odpovemo ideji združenja z našimi primorskimi brati. Iz tisoč in tisoč grl je zaorila svečana prisega: »Nikdar!« S to prisego so se združili navdušeni »Živo« klic kralju Petru in regentu Aleksandru. Primorski Sokol je med ognjevitim govorom brata Trošta dvignil gorjsko zastavo. Govornik je naglašal, da so pod to zastavo korakale svoj čas sokolske vrste po ulicah naše Gorice in na povratek tega trenutka nikdar ne bomo nehali upati. Naša zastava bo zopet plapo-

lala na našem solnčn. jugu. Nato je bil banket v nekdanji nemški hiši, kjer je več govornikov povzelo besedo. Popoldne ob treh je bila javna telovadba, kateri je prisostvovalo nad 6000 gledalcev. Slavnosti je sledila ljudska veselica v mestnem parku. Dan je potekel brez najmanjšega nesoglasja ob splošnem navdušenju ter bo ostal vsem udeležencem gotovo v trajnem spominu.

Plebiscit na Koroškem.

O načinu, kako se ima izvršiti plebiscit na Koroškem, vsebuje St. Germainška mirovna pogodba te - le določbe:

Člen 49. Prebivalci celovške kotline se vabijo, naj z glasovanjem označijo državo, kateri hočejo da pripada njihovo ozemlje. Člen 50. Celovška kotlina se deli z ozirom na priprave za plebiscit v dve coni: v prvo severno in drugo južno cono. Celovška kotlina se podreja kontroli posebne komisije, ki je s tem dobila nalogo, da tamkaj pripravi plebiscit in zagotovi nepristransko upravo. Ta komisija bo sestavljena tako - le: 4 člani, ki jih imenujejo Združene države ameriške, Velika Britanija, Francija in Italija, 1 član, ki ga imenuje Avstrija, 1 član, ki ga imenuje država SHS. Avstrijski član se udeležuje posvetovanj te komisije samo v slučaju, ako se bo razpravljalo o vprašanjih, tičečih se druge cone, jugoslovanski član pa bo sodeloval pri posvetovanjih samo, ako se bo razpravljalo o vprašanjih, ki se tičejo prve cone. Sklepi komisije so veljavni, ako se sprejmejo z večino glasov. Drugo cono zasedajo avstrijske čete, upravljala pa se bo po določbah avstrijske administracije. Prvo cono so okupirale jugoslovanske čete in se upravlja po splošnih določbah jugoslovanskih zakonov. V obeh conah se mora število vojaštva omejiti na efektiv, ki ga določa komisija kot zadosten za vzdrževanje javnega miru in reda. Te čete bodo izvrševale svojo nalogo pod nadzorstvom imenovane mednarodne komisije. Te čete se morajo čim najpreje nadomestiti s policijo, ki se ima rekrutirati na licu mesta. Mednarodna komisija ima nalogo, da organizira glasovanje in ukrene vse potrebno, da se zagotovi svoboda, točnost in tajnost tega glasovanja. V prvi coni se izvrši plebiscit tekom prvih treh mesecev, čim stopi v veljavo mirovna pogodba. Dan glasovanja določijo mednarodna komisija. Ako izpade ljudsko glasovanje na korist države SHS, potem se izvede plebiscit v drugi coni v prvih treh tednih po razglasitvi glasovalnega rezultata v prvi coni. Tudi tu določijo dan glasovanja mednarodna komisija. Ako pa izpade glasovanje v prvi coni na korist Avstrije, odpade v drugi coni ljudsko glasovanje in vse to ozemlje ostane definitivno pod avstrijsko suverenostjo. Glasovalno pravico za plebiscit ima ne glede na spol vsaka oseba, ki je 1. dne 1. januarja 1919. prekočila 20. leto; 2. ki je imela 1. januarja 1919. redno stanovitveno v eni izmed con, v katerih se ima vršiti plebiscit, in 3. ki je bila v eni izmed omenjenih con rojena ali je tamkaj stalno bivala od 1. januarja 1912. odtlej, si tamkaj pridobila domovinsko pravico. Rezultat glasovanja se odloča po večini glasov, ki so bili oddani v dotični coni. Po izvršitvi glasovanja obvesti mednarodna komisija alirane in asociirane velesile o rezultatu. Istočasno se objavi podrobno poročilo o poteku ljudskega glasovanja. Ako se glasovanje v prvi ali drugi coni izvrši v prilog pridružitvi k državi Srbov, Hrvatov in Slovencev, izjavlja Avstrija, da se od tega trenutka odpoveduje na korist državi SHS vsem pravicam in pravnim naslovom na to ozemlje. V sporazumu z mednarodno komisijo se bo nato srbsko - hrvatsko-slovenski vladi dala prilika, da postavi na imenovanem ozemlju svoje definitivne oblasti. Ako odloči ljudsko glasovanje v prvi ali drugi coni na korist Avstrije, bo avstrijska vlada po doseženem sporazumu z mednarodno komisijo dobila priliko, da postavi svoje oblasti z definitivnim značajem v celovški kotlini ali v drugi coni. Čim bo uprava tega ozemlja na ta način hodila po državi SHS, bodi to Avstriji zagotovljeno, preneha pa vsa pooblastila mednarodne komisije. Stroške vzdrževanja te mednarodne komisije nosita Avstrija in država SHS vsaka do polovice.

Slovanski svet.

Prekmurje in — Tešin. Bil sem proti temu, da bi se radi Prekmurja postopalo tako hrupno in pred vso javnostjo — na posmeh našim sovražnikom in na škodo države. Dr. Kramarč o tešinskem sporu dosle sploh ni hotel javno govoriti ali pisati, ker ni hotel neprijateljem privoščiti spektakla prepričev dveh slovanskih držav. In tudi to, kar je sedaj napisal o tem v »Journal des Débats«, je pisano skrajno mirno in napram Poljakom koncilijantno. To je postopanje slovanskega državnika v slovanskem vprašanju. — Nasproti članku prof. Kovarčiča v mariborski »Straži« bi povdaril to, kar je razvidno iz gornjih besed o Kramarču, da se mu je zdelo hrupnost nastopa »Slovenca« v tej stvari škodljiva in prav nič znak globljega jugoslovanstva. Izrečno sem naglašal, da mi ni šlo za upravičenost ali neupravičenost hrvatskega postopanja v Prekmurju — o tem nisem bil dovolj in-

formiran, ampak za duha, ki se je bil ob tej priliki pokazal. Še manj mi je šlo za to, braniti pri tem Hrvate in očitati le Slovence separatistov; da je velik del Hrvatov separatistov, to vem in obsojam jaz bolj ko kdo drug; škoda da baš »Slovenčevci« Slovenci nastopajo vzporedno z njimi. Proti tistim, ki nas tolažijo, češ, le zdaj smo še posebe Slovenci, posebe Hrvati, Srbi, nekaj se pa bomo zllili, pravim: Upravno moramo že sedaj temu zlišanju pripraviti pot; čim delj bomo narazen po plemenih upravljali, tem fanatičnejši separatisti bomo. Kar je od začetka le malo narazen obrnjeno, gre s časom vedno bolj narazen.

Dr. Fr. I.

Kdo ščuva? Namreč na Slovaškem proti Čehom. Kakor pišejo »Nar. Listy«, napadajo klerikalci, židje in madžaroni v lepi slogi vse kar je na Slovaškem češkega. Dasi češko-slovaški minister dr. Šrobar in njegovi ljudje opuščajo vse, kar bi moglo koga razdražiti, se agitatorji ne pomirijo, ampak ščuvajo tem bolj, čim več prizanesljivosti vidijo pri dr. Šrobaru. Znani duhovnik Hlinka zbira vse bivše Madžarone, katoliške duhovnike in razvija po njih s prižniti in iz spovednic tako agitacijo proti »nekrščanskim Čehom« in »Čehoslovakom«, da ljudstvo začneja mrziti češkega vojaka, učitelja, uradnika... Hlinkovci mislijo, da bodo očuvali svoj klerikalni ideal s — kitajskim separatizmom.

Nemci ne dajo šol vltub mirovni pogodbi. LDU. Dunaj, 8. septembra. (Č. T. U.) Danes je bilo tu zborovanje društva Komenskoga. Udeležilo se ga je sto oseb, da vpišejo otroke v češke šole, ker je češka manjšina na Dunaju prepričana sama sebi; dunajska občina je izjavila, da kljub mirovni pogodbi za češko manjšino ne bo storila ničesar. Dunajske oblasti trdijo, da Nemci kot visoko kultiviran narod češkim otrokom še s tem pomagajo, da jih sprejemajo v svoje šole in združijo z nemškim narodom. Ker ima češka manjšina pravico do svojih šol na Dunaju, so sklenili na zborovanju, da se bodo z vsemi sredstvi, eventualno tudi s stavko otrok, zavzemali za te šole. V sredo se bo vršil še en shod in poslala deputacija 5 članov k dunajskim oblastim in ako se le-te ne bodo odločile, bo češka manjšina z vsemi močmi začela boj za šole.

Orožje za Čeha. LDU. Dunaj, dne 8. septembra. (ČTU.) »Abend« poroča iz Monakovega: Glasom sporočila generala Duponta je dovolila ententa, da se iz Nemčije prepele v čehoslovaško republiko 50.000 pušk mauseric, 10.000 karabinarjev, 2000 streljnih in 500 žarometrov. Pogajanja za dobavo vodi tvrdka »International« v Norimberku.

Auffenberg prosi za sprejem v češko armado. Bivši avstro - ogrski vojni minister general Moric Auffenberg, ki ima ljubljankico za ženo in ki je sicer poleti vedno bival na svojem posestvu pod Šmarno goro, je prošil, kakor poročajo češki listi, za sprejem v češko - slovaško armado. Prošnja je pisana v slabi češčini. V prošnji navaja Auffenberg, da je večš nemškega, francoskega, srbohrvatskega in deloma tudi češkega jezika in da je pristojen v Opavo. Pod prošnjo se je podpisal: Moric Auffenberg - Komarov, general infanterije. Češko - slovaško vojno ministrstvo je prošnjo odklonilo, češ, da je bil Auffenberg vedno sovražnik češkega naroda in da je zlasti kot vojni minister pokazal vso svojo mržnjo proti češkemu življu.

Praktična Amerika. LDU. Milan, dne 9. septembra. (Brezjično). Iz Varšave se poroča, da je dopela tjakaj ameriška finančna komisija, da prouči možnost ustanovitve velike banke za Poljsko in za baltičsko ozemlje.

Mirovna konferenca.

Proti podpisu. LDU. Saint Germain, dne 8. septembra. (DKU.) Kakor poroča »Temps«, groze sedaj v resnici tako Romunija, kakor Jugoslavija in Čehoslovakija, da prihodnjo sredo ne bodo hotele podpisati mirovno pogodbo z Nemško Avstrijo, ako se ne zadosti njihovim zahtevam. Romunska delegacija je že predložila mirovni konferenci noto, v kateri pravi, da je dobila od svoje vlade povelje, naj podpisuje mirovno pogodbo, toda z gotovim pridržkom, ki se nanaša na člen 60. Kakor ve poročati »Temps«, je vrhovni svet na to noto že odgovoril in izjavil, da se s tako ponudbo ne more strinjati, ter da mora Romunija brezpogojno podpisati, ali pa sploh ne podpisati. Kakor znano, je vrhovni svet pri podpisovanju versailleskega miru zavzel enako stališče napram Kitajski. Jugoslovanska vlada je dala svoji mirovni delegaciji navodilo, naj podpisuje saintgermainsko pogodbo samo tedaj, ako ima veljati določba o varstvu tudi v pokrajinah, ki so spadale k Srbiji že od prve svetovne vojne leta 1914. Zelo dvomil-

vo je, kaj se bo zgodilo, ako vrhovni svet odkloni to zahtevo, kajti beogradska vlada najbrže ne bo mogla, poslati svoji mirovni delegaciji nova navodila tako hitro, da bi jih delegacija prejela še pred sredo. — V čehoslovaški republiku vlada, kakor znano, veliko ogorčenje radi sklepov posameznih komisij, ki so bili predloženi vrhovnemu svetu in ki razsojajo tako v tešinskem vprašanju, kakor tudi v vprašanju meje v Spižu in v Oravi ugodno za Poljake. »Temps« pravi, da se po vseh znakih v Pragi misli na to, v svrhu demonstracije proti tem razsodbam, odkloniti podpis nemško - avstrijske mirovne pogodbe. List se obrača v svojem uvodnem članku proti takemu postopanju čehoslovaške republike in pravi, da bi bilo vendar brezzmyselno zaradi tešinskega vprašanja odkloniti podpis mirovne pogodbe, v kateri sploh ni govora o tem vprašanju. Končno prelagi »Temps«, naj se rešitev tešinskega problema odgodi vse dotlej, da bo ljudsko glasovanje odločilo usodo Gorenje Slezije.

V sredo. LDU. Saint Germain, 7. septembra. (DKU.) Vrhovni svet je sklenil, da se bo podpisala mirovna pogodba z Nemško Avstrijo v Saint Germainu v sredo 10. septembra ob 11. uri dopoldne.

Proti Romunom. LDU. Saint Germain, dne 9. septembra. (DKU.) Odposlanec entente George Clerk je v imenu zaveznih in pridruženih držav stavil romunski vladi naslednje zahteve: Romunski čete se morajo umakniti iz Madžarske v določenem roku in morajo takoj ustaviti rekviriranje; dalje morajo izročiti že rekvirirani material komisiji za obnovo in odškodnino. Romunske čete, ki se nahajajo na madžarskih tleh, se morajo pokoriti navodilom vrhovnega sveta zaveznikov, v kolikor se tiče sestave vlade in vzdrževanje javnega reda.

Mednarodni promet. LDU. Milan, dne 9. septembra. (Brezjično). Kakor poročajo časopisi, so med italijansko vlado in vladami raznih držav pogajanja v teku, da se takoj po podpisu mirovne pogodbe z Avstrijo opusti potni listi, s čemer bo zopet omogočena obnova mednarodnega prometa, kakršni je bil pred vojno.

Romunji odklanjajo. LDU. LDU. Pariz, dne 8. septembra. (ČTU.) Romunska delegacija je končno javno odklonila podpis mirovne pogodbe v St. Germainu radi določb o varstvu manjšin.

Lahj in mirovna pogodba. LDU. Milan, dne 9. septembra. (Brezjično). Kakor poroča »Popolo Romano«, se pričakuje za prihodnji teden prihod Tittonja v Rim. Takoj nato bo pričela razprava o mirovni pogodbi z Nemčijo in z Avstrijo.

Dvinski. LDU. Stockholm, 8. septembra. (ČTU.) »Afton Bladet« poroča, da so Litvinci osvojili Dvinsk.

Nemški cesar — moralno obsojen. LDU. Amsterdam, 7. sept. (DKU.) Kakor poroča tiskovni urad »Radio«, je ameriški državni tanj Lansing v svojem govoru o razpravi mirovne konference glede kazenskega postopanja proti bivšemu nemškemu cesarju izjavil: Komisija za preiskavo je prišla do soglasnega zaključka, da ni mogoče bivšega nemškega cesarja kazensko preganjati radi izbruhov vojne, oziroma vpada v Belgijo in Luksemburško. Komisija je sicer ugotovila, da je cesar pač zagrešil moralničen zločin proti človeštvu, morala je pa obenem priznati, da dejanski ne obstoji nobena postava, po kateri bi se dalo početje nemškega cesarja označiti kot kazniv zločin. Krivda cesarja ni taka, da bi jo mogel ugotoviti in kaznovati kak sodni dvor.

Komisija za obnovo. LDU. Lyon, 9. septembra. (DKU.) — Brezjično. Kakor poročajo z Dunaja, bodo v podkomisiji za obnovo in odškodnino, katere štirje člani se mude na Dunaju, zastopane naslednje države: Anglija, Francija in Italija, ki bodo imele vsaka po dva glasa, dalje Grška, Poljska, Romunija, Jugoslavija in Čehoslovakija vsaka z enim glasom. Nemška Avstrija ne bo zastopana, razen če bo komisija sama smatrala zato potrebno. — V nobenem primeru pa ne bo imela pravice do glasovanja.

IZ MIROVNE POGODBE Z AVSTRIJSKO REPUBLIKO.

Avstrija priznava neodvisnost države SHS.

Člen 46 mirovne pogodbe z Avstrijo se glasi: »Avstrija priznava, kakor so to že storile alirane in asociirane države, popolno neodvisnost države SHS.

Člen 47: Avstrija se odpoveduje, v kolikor je na tem zainteresirana, v prilog državi SHS vsem pravicam in pravnim naslovom na ozemlje bivše avstro - ogrske monarhije, ki leži južno avstrijskih meja, ki so fiksirane v členu 27 drugega poglavja mirovne pogodbe, ker tvori to ozemlje bistveni del države SHS.

Člen 48: Komisija, obstoječa iz sedmih članov, katerih trojico imenujejo alirane in asociirane velesile, enega

kraljevina SHS in enega Avstrija, se sestavi takoj drugi dan potem, ko stopi v veljavo sedanja pogodba in ima nalogo, da takoj na licu mesta določi traso mejne črte med obema državama v smislu člena 27, 4. točke drugega oddelka. Sklepi te komisije se izvršijo z večino glasov in so za obe zainteresirani stranki obvezni.

Varstvo narodnostnih manjšin.

Člen 24: Država SHS soglašajo določbo, da velesile prevzamejo varstvo onih prebivalcev v državi SHS, ki se po svoji rasi, jeziku ali veri razločujejo od večine stanovništva, ako smatrajo velesile to za potrebno; obenem dovoljuje, da se ta privolitev sprejme v posebno pogodbo z aliranimi in asociiranimi velesilami. Država SHS dovoljuje takisto v to, da se v pogodbo z aliranimi in asociiranimi velesilami sprejme določba, da lahko te velesile štiti, v kolikor smatrajo to za potrebno, svobodo transita prometa in enakomerno uradno postopanje v zadevi trgovanja z drugimi narodi.

Avstrija mora izročiti akte!

Člen 93: Avstrija bo brez odlaganja izročila vladam zainteresiranih aliranih in asociiranih držav arhive, zaznamke, načrte, spise in dokumente vseh vrst, ki se nanašajo na civilno, vojaško, finančno, pravno in vsako drugo upravo. Ako so kakršnikoli dokumenti, arhivi, spisi ali načrti izginili, jih mora Avstrija na zahtevo vlad zainteresiranih aliranih in asociiranih držav nadomestiti. V takšnih slučajih, kjer se arhivi, registri, načrti, spisi ali dokumenti, ki nimajo vojaškega značaja, istočasno nanašajo na avstrijsko upravo in se vsled tega ne morejo izročiti, se Avstrija obvezuje, da jih pod pogojem recipročnosti sporoči vladam zainteresiranih, aliranih in asociiranih držav.

Sokolstvo.

Dolenjsko okrožje Sokolske župe Ljubljana I. je priredilo dne 7. septembra 1919 svojo drugo javno telovadbo, združeno s tekmo na letnem telovadišču. Zjutraj se je udeležilo tekme 28 bratov in 8 sester iz vseh okrožnih društev. Tekma v višjem in nižjem oddelku je pokazala lepe uspehe, ki nam pričajo, da se je pričelo tudi na južnem koncu župe živahno življenje. V društvenem višjem oddelku je dosegel brat Ivan Arko vseh 100 dosegljivih točk, toda tudi vsi ostali tekmovalci so se izkazali kot prav dobra. V nižjem društvenem oddelku je dobil brat Stanko Podboj 94 odstot. vseh točk, nad 70 odstot. je dosegel 11 bratov. — Popoldne se je zbrala na lepem telovadišču večna množica do 1500 oseb, ki je sledila okrožni javni telovadbi z velikim zanimanjem. Nastopile so gojenke, članice, naraščaj in članstvo k prostim vajam, ki so se prav dobro izvajale; posebno veselje je pa napravil vsem gledalcem naraščaj, ki je svoje proste vaje res krasno absolviral. — Orodna telovadba je pokazala celotni telovadni sestav. Nastopili so bratje na drogu, bradlji in konju, skoku v višino in daljino in metanju krogle. Obenem pa je dvigala prva vrsta naraščaja lahka bremena, ostali gojenci so skakali čez kozo. Bila je živa slika sokolskega delovanja, življenja in vrvenja. — Po javni telovadbi se je razvila domača narodna veselica, kjer so bile posebno častno zastopane okoliške vasi. — Okrožni zlet je privabil mnogo občinstva iz Kočevja, Sotradnice, Loškega potoka in Velikih Lašč. Vsi so odhajali z zavestjo domov, da so videli nekaj lepega. — Zdravo!

Telovadno društvo »Sokol« v Novem mestu priredi v nedeljo, dne 14. septembra t. l. javno večbo in veliko ljudsko veselico na Loku s sledečim sporedom: 1. Sprejem gostov ob 13. uri na kolodvoru, potem obhod po mestu. 2. Ob 15. uri javna telovadba: a) proste vaje članstva iz leta 1914; b) proste vaje gojencev in gojek; c) proste vaje dijaškega naraščaja; d) dve skupini dijaškega naraščaja iz leta 1914; e) proste vaje članic iz leta 1914; f) telovadba na orodju. 3. Ljudska veselica. Sodeluje novomeška sokolska godba, pomnožena z godci metliške godbe. — Prijatelji Sokolstva dobrodošli! — O d-bor.

Nekaj k zletu Ljubljanske sokolske župe na Viču dne 7. septembra. Zanimanje občinstva za Sokolstvo je v Sloveniji veliko, tako da se vse Sokolove prireditve navadno dobro obnesejo. To nam dokazujejo prireditve zadnjega časa: Kočevje, Borovlje, Ljubljana. Veliko udeležbo je bilo pričakovati torej tudi za Vič in to toliko bolj, ker je Vič v neposredni bližini mesta in odpadejo vsled tega mešanom - udeležnikom stroški za drage vožnje po železnici. Precizna telovadba, zlasti precizno izvajane proste vaje nudijo gledalcu velik užitek. Toliko večji pa bi bil užitek, ako bi bile pri takih prireditvah v večjem stilu na razpolago tribune, tako da bi mogel gledalec pregledati celo telovadišče in cel nastop. Kakor se danes postavijo sedeži, vidiš pri prostih vajah večinoma le prvo vrsto, pri telovadbi na orodju, drog ali bradlji, ki ti je slučajno pred očmi. — Dalje se mi zdi za uspeh prostih vaj velikega pomena, da je za voditelja prostih vaj pripravljen vzvišen oder, tako da morejo nastopajoči vsak čas videti voditelja in ubogati na njegov migljaj. Na ta način voditelj lahko veže pozornost izvajalcev edino na svojo osebo. To je nujno potrebno zlasti pri nastopu naraščaja, ki se vsled moke

mladosti in živahnosti rad spozabl do kolektiviranja in občinstvom. Vsled tega trpi potem skladnost posameznih gibov, ki je eden glavnih namenov takih produkcij. Z vzvišenega prostora bi mogel tudi voditelj konstatirati takoj vsako napako, ki je sicer ne more opaziti. Verjamem, da to oboje stane danes precejšnje vsote, ki bi se na krile z zvišano vstopnino na tribuno. In potem — mogoče bi se dalo nabaviti material in ga pripraviti tako, da se ta tribuna da postaviti in zopet zložiti: o potrebi se kratkoma — vsaj v okolici mesta — prepelje in postavi na telovadišče. V kratkem imamo pričakovati neko prireditelja Sokola v večjem stilu na prostoru SK »Ilirije«. Ker je prostor Ilirije itak že samo za večje nastope, bi se mogoče postavila tribuna sporazumno z Ilirijo. Iliriji bi pri njenih tekmah tudi izborna služila.

Sokolski zlet v Celje. Dne 14. t. m. se vrši zlet Sokolstva v Celje. Zleta se udeležijo tudi srbski in hrvaški Sokolstvo v večjem številu. Ker je zlet Sokolstva v Celje v narodnostnem oziru velikega pomena — zlasti ko Sokolstvo pred leti praga Celja niti prestopiti ni smelo in smo morali v senci avstrijskih bajonetov ostati izven mesta, pozivljamo vsa bratska društva, da se po možnosti zleta udeležijo. Vožnja cena polovična. Čas odhoda iz Ljubljane pravčasno javimo. — Predsedstvo Sok. Z.

Pripravljalni odbor za žensko sokolsko organizacijo ima jutri v četrtek 11. t. m. ob 6. uri zvečer svojo sejo v Zvezni stbi v Narodnem domu I. nadstropje.

Dnevne vesti.

Prvi promenade koncert nove ljubljanske garnizijske godbe je v nedeljo dne 7. t. m. privabil v Zvezdo ogromno občinstvo. Kljub temu, da godba še ni tako velika, kakor je nameravana, je njena sestava izvrstna in svirala je s tako preciznostjo in tako polnodonečo, kakor katerakoli prvovrstna vojaška godba. Seveda gre tu vsa zasluga gospodu kapelniku, kapetanu dr. Čerinu, temu visoko naobraženemu našemu glasbeniku, ki je ob naravnost obupnih zaprekah najrazličnejših vrst v neverjetno kratkem času znal predstaviti občinstvu 30 mož broječo, umetniško šolano in umetniško diržirano godbo. Vsakdo nas mora biti ponosen na to prvo slovensko vojaško godbo v Ljubljani, ki se nam je z vsem glasbenim članom in pod najboljšim umetniškim vodstvom predstavila in katere koncerti bodo odlej vsakomur postali stalen umetniški užitek.

Polnoletnost. Po srbskem in črnogorskem zakonu je polnoleten, kdor je izvršil 21. leto svoje starosti. Po avstrijskem zakonu, ki je veljal pri nas, pa tudi na Hrvaškem, pa je dosegel človek polnoletnost šele z dovršenjem 24. letom; ravnotako tudi v Bosni in Hercegovini. Ta razlika se je morala izenačiti tembolj, ker smo mi s svojimi dohodili bili precej osamljeni. Naši sosede Nemci in Lahi, kakor tudi Francozi, dosežejo polnoletnost z 21. leti. Sv. carji celo že z dovršenjem 20. letom. Ravnotako je v Rusiji. Tudi Nemška Avstrija je sledila temu vzgledu ter določila, da postane polnoleten, kdor izpolni 21. leto. Z zakonom z dne 31. julija 1919, ki je bil objavljen dne 2. septembra v »Službenih Novinah«, je za vsa kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev uzakonjeno, da postane vsak naš državljani polnoleten s pričetkom dneva, katerega dopolni 21. leto svoje starosti. Za nazaj zakon ne velja. Vsi, ki so bili tedaj dne 2. septembra stari več kakor 21, pa manj kakor 24 let, so postali polnoletni z dnem 2. septembra 1919. Pozdravljamo ta zakon kot mal, toda zelo važen korak na poti izenačenja zakonov v Jugoslaviji. Različnost določil o dobi, s katero postane človek polnoleten, je bila tujim nam naravnost nevarna. Srbijanci ali Črnogorci, ki je izpolnil 21. leto, je lahko razpolagal s svojo imovino, je kupoval in prodajal tudi nepremičnine. Slovenec, Hrvat, Dalmatince ali Bošnjak, ki je bil, rečimo, že 23 let star, pa je potreboval za to dovoljenja varuhovega, v važnih stvareh tudi varstvenega sodišča. Ker končno ni naveda, da bi ljudje pri kupcih nosili s seboj domovino, iz katere bi bilo razvidno, kam je kdo pristojen in ali je zanj odločilo 21. ali 24. leto, so bile v obmejnih krajih zmešnjave na dnevnem redu. Prebrisane glave so izrabljale to razliko v svoj prid; marsikaka sleparija in goljufija je bila mogoča in je razlike. Potrebna pa je bila ta izprememba tudi zavoljo tega, ker se namerava tudi pri nas, kakor drugod, dati vojna pravica vsakemu državljanu, ki je izpolnil 21. leto svoje starosti. V Nemški Avstriji je imel za volitve v konstitutno volilno pravico celo vsak državljan, ki je pred 1. januarjem 1919 prekočil 20. leto svoje starosti. Razlika med starostjo, ki daje človeku javnopravno in ono, ki mu daje zasebnopravno poslovno sposobnost, se ne da opravičevati. Neki hudomušnejši odločilne dobe starosti po avstrijskem zakonu, ki je veljal do sedaj tudi pri nas, tako razlagali: V Avstriji mora človek s 14 leti prisesti na vojni, s 20 leti mora iti na

oporoko, z 20 ga smejo obesiti, da pa si more pravnoveljavno izposoditi 10 K, mu je treba 24 let. Takšno roganje sedaj tudi pri nas ne bi več veljalo.

Storite tudi kaj za politične preganjance. Vlada se je končno odločila nagraditi legionarje. Prav, privoščimo jim iz srca, a pozabiti bi se ne smelo tudi na druge, ki so v najtežavnejših časih za svoje ideale trpeli po ječah in internacijskih taboriščih, na politične preganjance. Italijanska uprava je iz lastnih sredstev nakazala delu internirancem bivšim avstro-ogrskim državljanom zneske po 5000 lir, našim ljudem se pa godi kakor pastorki Jenci v narodni pesmi: za vse druge je kruh in služba, zanje pa nič. In to kljub obljubi člane vlade, da se bo pri podeljevanju služb v prvi vrsti oziralo nanje! Na Hrvaškem so pol. preganjancem na razpolago vsi tajni policijski in vojaški akti in osnovo se je posebno poverjenstvo, da se izsledijo konfidente, špičlje in drugo takšno golazen. A pri nas? Težko je pisati o ti stvari, toda končno bo treba tudi o tem vprašati spregovoriti resno besedo. Že danes pa moramo pribiti ta-le slučaj. Tam blizu Črnomlja živi vdova po kovaču Kramarju s 7 otroci, revna kot cerkvena miš. Moža so ji na ovadbo bivšega črnomojskega župana ustrelili, ker je trdil, da se Srbi bore za svoje pravice. Kdo se zmeni za to žrtve razmer? Upravičeno preklinja uboga žena jugoslovansko navdušenje svojega moža, ki je vsled njega izgubil glavo, njo in otroke pa pustil v revščini in sramoti brez podpore. Tem večji srd jo mora navdajati, ko čuje, da se drugi norčujejo iz idealizma njenega soproga in ko vidi nekaznovanega onega, ki je kriv smrti njenega moža in njene in njenih otrok bede in revščine. Če se že naša vlada v Ljubljani — o teh dejstvih ne vedo niti česar — za druge preganjance ne briga in jim celo dela, kjer le more ovire, bi vsaj tej revici morala izposlovati kako izredno ali milostno podporo. Og. poslanci brez razlike strank: dr. Puc, Brezigar, Kejžar, Grafenauer in drugi, ki ste sami občutili kaj se pravi biti politično preganjan, posredujte pri osrednji vladi, da se za Kramarico kaj stori.

Zopet prost. Gospod Mihael Schleicher, gostilničar in posestnik v Logavski pošti Rožek, Koroško se je vrnil zopet iz nemškega vjetništva v Gradinu. Veseli nas povratek jednega naših najboljših rodoljubov s Koroške, ki bo sedaj, ko je okusil nemško vjetništvo, gotovo z podvojen silo posvetil svoje izredne zmožnosti in gorečo delavnost za tužni Korotan. Ključem mu: Dobro došel zopet na naših tleh.

Iz Most nam pišejo: Prav čudne razmere vladajo pri nas. Pekl odpro svoje prodajalne šele med 8. in 9. jutraj in kadar jih odpro, so že malodane prazne, ker že preje pod roko branjevkam razprodajo svoj kruh. Občinstvo torej kruha pri pekih ne dobi in ga mora za višje cene kupovati pri branjevkah. Za vse to ve oblast, a se ne gane, marveč mirno trpi to nedopustno prekupčevanje in draženje najpotrebnejšega živeža. Takisto trpe merodajni krogi še vedno, da se v kemični tovarni še vedno prešerno šopiri nemščina. Vsi napisi so nemški, v uradu se govori samo nemško, da se ti zdi, ako prideš v tovarno, da se nahajaš v Berolinu. Nismo šovinisti, vendar pa smo mnenja, da bi se takšnih razmer v tovarni ne smelo trpeti.

Št. Peter v Savinjski dolini. 31. julija je nas zapustil načelnik postaje g. Ivan Tavčar ter se podal na svoje novo službeno mesto Straža-Toplice na Kranjskem. Med nami je služboval celih 15 let ter je kot načelnik vestno izpolnjeval svoje dolžnosti. V službi je bil natančen, držeč se strogo predpisov, kar pa ni bilo vseh marsikateremu vojnemu dobičkarju, naj si bo isti že z Vranskega ali odkod drugod. Ves čas je bil vnet in navdušen Jugoslovancem ter si je pridobil v celi dolini mnogo prijateljev. Izpolnila se mu je vroča želja, da je prišel po 15 letih zopet v svojo domovino.

Poročno zasedanje pri okrožnem sodišču v Novem mestu. Tretje poročno zasedanje se prične dne 15. septembra po temle vzporedi: dne 15. septembra Makso Jaklič in Dragelj Janko, hudodelstvo ropa; dne 16. septembra Fritz Albin, hudodelstvo tatvine; dne 17. septembra Jernej Soško in Anton Tomič, hudodelstvo nboja; dne 18. septembra Ferdinand Stežinar, Ivan Malnerič in Lovro Skala, hudodelstvo goljufije; dne 19. septembra Janez Murn, Uršula Rems in Klara Rems, hudodelstvo tatvine; dne 20. septembra Teropčič Ivan, hudodelstvo tatvine. Najbrže pa pride zraven še par slučajev, ki še niso objavljeni, o katerih bomo kasneje poročali.

V domovino je ušel. Zidar Boštjan Vlačet je pribežal v začetku

leta 1916. na Kranjsko, ker se je zbal laških krogelj in granat. Stanoval je v Irčvsi pri Novem mestu in se preživljal z zidarskim delom. Zagrižen Italijan pa je česar ni skrival. Slovenskega pa še znal ni. Začetkom avgusta letos je potrgal pri Seidlovem gradu »Luknja« pri Prečnici vse žlebove od strehe in zidov, vredne par sto kron, in si je zgradil s ploščevino hlev za kunce. Nesreča pa je hotela, da ga je nekdo pri kraji opazoval in naznanil orožnikom, ki so našli omenjeni hlev za kunce. Izgovarjal se je, da je našel te žlebove. Ko je pa iz povabila zaznal, da bo treba dati odgovor pri sodišču, je ušel nazaj v svojo domovino, kjer zdaj ne švigajo krogelje in ne tulijo granate in kjer se bo zdaj dobro počutil med laškimi confratelli.

Orožnike je ozmerjal. Ivan Červan iz Goriškevasi pri Mirnipeči pač rad pozabavlja čez Jugoslavijo, toda svoje vojaške dolžnosti pa ne izpolni, raje se potika po gozdih in tujih vaseh, kakor da bi šel na orožno vajo. Orožniki ga že dalje časa zasledujejo, pa sem jim vedno skrjije. Dne 9. julija so ga pač videli, pa jim je ušel. Naročili so pa njegovemu prijatelju Bambičevemu Gustinu po domače Janezovemu, naj pove Červanu, da bo imel sitnosti, če ne pojde k vojakom. Ta Bambič pa je tudi somišljenik Červanov, zato je orožnike nahrulil, da terajo iz nekaterega k vojakom, druge pa puščajo lepo doma. Bambič je bil pri sodišču zato strogo kaznovan, povedati pa noče, koliko je dobil, le to pravi, da je dobil preveč.

Cvet sedem sort. Ravno 12 let je star Ivo Foršek iz Kandije, pa bi šel lahko za profesorja na kleptotekniko. Najprej je izmaknil iz veže peka Pavčiča v Novem mestu, kjer se je hladil kruh, štiri štruce ter jih pojedel. Popreje pa je služil kot »hlapec« pri Srebrnjaku v Brusnicah. Ukradel mu je 4 zavoje tobaka in zbežal v Kandijo, kjer je prodal tobak neki trgovki. V aprilu se je spazil skozi okno v Witschnovo vilo in izmaknil 4 zlate prstane, vredne okoli 800 K. tri klobase in gotovine okoli 50 K. Dne 7. julija dopoldne se je peljal na Udovčevem vozu skozi Kandijo. Na vozu je imela za seboj košaro s črešnjami in vse pokrito z ruto. Pod ruto je bila tudi denarnica. Foršek je skočil odzadaj na voz, odkril ruto, zgrabil denarnico, napolnil žep s črešnjami, skočil z voza in zbežal. Ko je odprl denarnico, je videl, da je v njej 1800 K. Kmalu potem se je plazil Foršek okoli novomeškega kolodvora. Videl je, da naklada nek voznik blago na svoj voz, suknič pa je položil med tem na tla, ker mu je bilo vroče. Tat se je pripeljal do sukniča in izmaknil iz njega denarnico s 23 K ter izginil. — Dne 19. junija se je spazil skozi okno v trgovino Marije Kneiter in vzel tam 90 kron gotovine in za 60 K čokolade. Takoj drugi dan je vzel iz Jakacove kleti 5 steklenic piva, ki ga je izpil s svojimi maloprodajnimi tovariši. Dne 30. junija je šel prenočiti v bližino Jungwirthovega vrtiljaka v neko hišo, kjer je spal Viktor Jungwirth. Leto je ssekel zvečer suknič. Ko se je drugo jutro zbudil, ni bilo fanta nikjer, pa tudi Jungwirthove denarnice ni bilo več, v kateri je imel 57 K gotovine. — Albini Rozman je ukradel iz njene sobe 10 K denarja. Imel je Foršek kake 4 tovariše, ki so mu pri tatvinah deloma, pri zapravljanju ukradenega denarja pa »štihlo« in korenito pomagali. Vozili so se z železnico na Stražo in tudi drugam, naročali in plili vino kar po litrih ter imenito jedli. Na trgu so kupovali surovo maslo, smetano, jajca, bel kruh in vse, kar je dobrega. Forškov oče je poštenjak in je dajal sinu dosti strahu, napravil je le to napako, da je razen s palico kaznoval tudi s tem, da mu za kazen ni dal jesti. Lakota pa je poglala dečka tatvinam popolnoma v roke. Foršek in dva sokrivca sta bila kaznovana na pet mesecev oz. 6 in 4 dni zapora. V veliki meri zadene krivda tudi gostilničarje, ki dajo štrim takim smrkvcem kar naenkrat po 4—8 litrov vina, mesto da bi poklicali orožnike ali pa vsaj zapodili take zapravljalce. Saj se lahko zračuna na prstih ene roke, da imajo dečki ukraden denar. M. G.

Iva Švajger in — mladi Štritar? Po pravici se graja v to poklicani organi, da so svojo službo opravljali tako nebržito, da se še vedno ne ve, kaj je z zagonečno Ivo Švajgerjevo v Mariboru. Toda ob Novem letu je bil sredi Ljubljane ubit mladi Štritar. Naj nam sodna oblast pove, kaj je o tem slučaju dognala preiskava. Javnost ima pravico, zahtevati pojasnilo!

Za ljubitelje. V tej dobi inflacije je najboljša naložitev denarja v nakupu umetnin. Zgodovinske slike Veno Pilonove (iz svetovne vojne in iz ruske revolucije na lico mesta) dosežejo nedvomno neverjetne cene. Umetnik jih pa radi odpočitovanja kon-

cem tega tedna razprodaja po bagatelnih cenah. Oglasiti se je popoldne pri njem, Marije Terezije cesta 1/IL.

Zborovanje za vrnitev vjetnikov se je vršilo dne 8. t. m. v dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani ob obilni udeležbi. Sklicatelj g. Ivan Struna je v kratkem pojasnil položaj naših vojni vjetnikov. Sprejela se je resolucija s katero se pozivlja Deželna vlada v Ljubljani in Osrednja vlada v Beogradu, da se takoj in z vso resnostjo poprime tega vprašanja, da se reši naše ljudi iz suženjstva. Upostavila se je akcija za vrnitev vojni vjetnikov in sestavil provizoričen odbor, ki šteje 26 članov in sicer: Struna Ivan, Vičič Iv., Kaiser Ignacij, Peharič Ivan, Marn Franc, Kristan Val., Petrič Jož., Podlogar Jož., Megušar Avgust, Hostnik Leopold, Jermol Jožef, Gabrovšek Franc, Tomc Janko, Bitenc Jož., Aznok Anton, Stana dr. Sturmova, Močnik Klara, Kirbos Marija, Tome Franciška, Bugri Aleksandra, Grčar Marija, Ciperle Ana, Juvan Marija, Skuk Leopoldina, Krazarnič Mili in Langer Alojzija. Za kritje stroškov, ki bodo vezani s to akcijo so zborovalci prostovoljno zbrali svoto 542 K. — Na zborovanju sklenjeno nabiranje podpisov naj se izvrši po dopisnici, ki naj se pošlje na »Odbor akcije za vrnitev vjetnikov, Ljubljana 3« in sicer naj se pošlje ime vjetnikovo in njegov naslov ter naslov domačih — zadnji čas do nedelje 14. t. m. Istotako naj se prostovoljno doneski pošiljajo na zgoraj označeni naslov.

Grot Begouen, urednik »Journal des Débats«, ki je bil že večkrat naš gost in na zelo toplem način branil naše pravice v svojih člankih, se je peljal iz Beograda skozi Ljubljano. Napotil se je v Maribor, da bi na lico mesta proučil razmere na naših novih mejah. Prekmursko prebivalstvo, ki se dobro zaveda uslug, ki mu jih je storil g. Begouen v časopisu in na mirovni konferenci, ga je v zahvalo povabilo, da obišče njegov kraj. Naš odlični prijatelj se je napotil vsled tega v Mursko Soboto, od koder se vrne v par dneh.

Neverjetno, ali resnično. Svoječasno smo poročali, da so v Špilju zaplenili nekemu Židu ogromno količino zlata, ki ga je hotel vtihotapiti preko meje v Avstrijo. Tri dni kasneje se je vrnil ta Žid v Špilje in prinesel sabo izvozno dovoljenje za zlato iz Beograda. Kdo mu je dal to izvozno in zakaj se mu je dala? Dotični Žid se piše Rappaport.

Tihotapstvo živine v Beljak. Na Gorenjskem je v polnem cvetju tihotapstvo živine v Beljak in v druge nemške kraje. Izvažajo se tja pred vsem konji, zlasti pa svinje. Nedavno tega so na Jesenicah zaplenili 45 svinj, ki so jih spretni tihotapci in tihotapke skušali spraviti preko meje v Beljak, odnosno v Avstrijo.

Osebnost vest. Imenovan je za kmetijskega svetnika bivši ravnatelj kmetijske šole na Grmu g. Viljem Rohrmann.

Pri komandi mesta Ljubljana naj se nemudoma zglaste sledeči gospodje: praporščak Kršic Anton, podživinovozdravnik Josip Brtoncelj, praporščak Seban Rudolf M., enol. prost. deseterik Franc F. Detela, pravni akcesist Pero I. Popovič in pomorski aspirant Ivan Gatsch.

Poročevalci višjega šolskega sveta v petek 12. in v soboto 13. septembra ne bodo sprejemali strank, ker bodo na seji višjega šolskega sveta.

Finančna deležna blagajna v Ljubljani na Krekovem trgu št. 1 bo dne 11. do štete 13. kimovca 1919 radi glavnega snajenja uradnih prostorov strankam zaprta.

Koncert se vrši vsaki dan v Pilsenski restavraciji zraven nunske cerkve. Svira ciganski orkester. — Vstopnina prosta.

Trost Blaž (Biaggio), ki ima svojce v Polji, naj se oglasi v pisarni »Slov. Rdečega križa«, Poljanska cesta, kjer leži zanj pismo njegovih svojcev.

Pogrešani vojaki. Žene in zakonski otroci volakov, ki so že delj časa pogrešani, prosijo lahko brez ozira na svoje gnotne razmere za provizorično vojaško preskrbno (pokojnino), akoravno volak še ni bil uradno od vojaške oblasti proglašen za pogrešanega. Občinski in župni urad morata potrditi, odkdaj se volak že pogreša. Radi sestavitve prošnje za preskrbno naj se zglasti vsakdo pri svojem županstvu.

Za invalide iz Vipave 411 lir nabrana pri davčnem uradu v Vipavi oktobra 1918 kot prispevek za bivši »Rdeči križ«.

Za šentjakobsko knjižnico je daroval povodom smrti svoje tašče gospe Terezije Medič, trgovec gospod Franc Klemenc 50 K. Rodoljubnemu podpiratelju kulturne naprave najlepša zahvala!

»Mayerling« je naslov filmu, ki nam predločuje ono znano ljubavno tragedijo in habsburski hiši, ki se je

odigrala v lovskeem gradu Mayerling pri Osadenju 30. januarja 1889. I. Za to filmsko delo, last odlične zagrebške tvrdke, vlada po Ljubljani najživahnije zanimanje, in pred izloženim oknom tvrdke Bonač v Selenburgovi ulici, kjer so razstavljeni fotografirski posnetki tega filma, stoje vedno številni gledalci. Dejanje se vrši na historičnih tleh, v omenjenem gradu, in igralci ki predstavljajo historične osebe, nastopajo v kostumih onega časa ter so jim po zunanosti frapantno podobni. Predprodaja stopnic od petka dalje od 11. do 12. ure dopoldne in od 3. ure popoldne. Radi jako visokih nabavnih stroškov zmeren povišek vstopnine. Kino Ideal.

Najnovejša poročila.

KAJ BO S POGODBO Z NEMŠKO AVSTRIJO?

LDU Lyon, 9. septembra. (Brez-zično.) Nemško — avstrijski državni kancler dr. Renner je na povratku z Dunaja došel v St. Germain v torek ob 10. dopoldne. V njegovem spremstvu sta bila avstrijska publicista Zifferer in Lenhoff. Tudi italijanski kapitan Della Rocca, ki je spremljal dr. Rennerja že na njegovi vožnji na Dunaj, se je z njim vred povrnil zopet v St. Germain.

LDU Lyon, 10. septembra. (Brez-zično.) Mirovna pogodba z Nemško Avstrijo — bo, kakor znano, podpisana danes, v sredo. Vse francosko časopisje soglašja v sodbi, da ima Rumunija dovolj tehtnih razlogov za to, da odkloni podpis. Člen 60., po katerem bi se morala Rumunija obvezati, da sprejme vnaprej in takorekoč z zavezanimi očmi, karkoli bodo velesile odredile za varstvo manjšin, dalje nekatere navedbe, tičoč se transitega prometa in mednarodne trgovine, vse to je težko sprejemljivo za državo, ki ima kolikaj samozavesti. — Tudi list »Paris Midie« priznava, da ne bi bilo prav nič čudno, ako Rumunija ne bi hotela podpisati. Opozarja pa, da bi si Rumunija, ako ne bi hotela podpisati, najbrže odtujila gotove naklonjenosti, ki bi ji sicer v najbližji bodočnosti zelo mnogo koristile.

BOLGARSKA POGODBA.

LDU Versailles, 9. septembra. (D. K. U.) Kakor poroča »Journal«, bo mirovna pogodba z Bolgarijo izročena bolgarski mirovni delegaciji jutri popoldne v Neuillyju.

Društvene vesti in prireditve.

Zveza skontistov vabi vse člane na jako važen sestanek, kateri se vrši dne 10. t. m. ob pol 7. zvečer v gostilni V. Mraka, na Rimski cesti. Manjkati ne sme nihče! Istotam 1 uro preje odbora seja. Odbor.

Orkestralna vaja učiteljskihnikov je v četrtek, 11. t. m. ob 16. uri v glasbeni sobi učiteljskega. Z ozirom na bližnjo prireditev se prosi polnoštevilne in točne udeležbe. Odbor.

H. A. Š. K. Zagreb: »Ilirija« in »Ilirijo« dne 7. in 8. t. m. sta bili najboljši sportni prireditvi naše letošnje sezone. Rezultati 4 : 3, polčas 2 : 0 v nedeljo in 2 : 2, polčas 1 : 2 v ponedeljek odgovarjajo popolnoma razmerju sil. »Ilirija« stopa z njimi v vrsto vodilnih klubov v Jugoslaviji. Daljše poročilo prinesemo jutri.

Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Sestre odbornice in brate odbornike vabim danes ob 20. uri na nujno sejo. Predsednik.

Sp. Šišenska ženska in moška Ciril in Metodova podružnica je imela dne 4. septembra svoj izredni občni zbor. Podpredsednik g. Petrič spominja se med vojno padlih družtenikov, ter s krepkimi besedami pozivlja navzoče na vstrajno delo, katerega bode imela družba v prihodnjih časih zelo mnogo. Pri nato vršilih volitvah je bil voljen predsednikom moške podružnice g. Jože Seidl, ženski podružnici pa ga. Franica Cimermanova.

Poizvedbe.

Zgubila je v nedeljo popoldne od Dobrove do viškega železniškega prelaza delavka tobačne tovarne Franciška Vokal bel svilnat trikotni robec za na glavo (Spiztentuch). Prosi, da se ga odda proti nagradi v tobačni tovarni.

Dne 9. t. m. je med vožnjo iz voza od Brezja na Bled, zginila ženska volnena črna jopa, vredna 600 kron. Pošten najditelj jo naj pošlje proti dobri nagradi na naslov Mici Presker, Ljubljana, Sodna ulica št. 4/1.

Pozabila se je ročna torbica z važnimi dokumenti v vlaku št. 39 v nedeljo na južnem kolodvoru. Ker papirji za najditelja nimajo nobene vrednosti, so pa za stranko velike važnosti, se prosi pošten najditelj naj pošlje torbico z dokumenti v drožarno Košmerl, Franciškanska ulica št. 6. Denar si lahko obdrži.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

palna soba in druga oprava se proda
št. 19, I. nadst. 8905

Bukovega oglja odda cel vagon doktor
Weiss, Sv. Lovrenca 8910

Bančni uradnik želi sobo po možnosti
s hrano. Pismene ponudbe na upr.
„Slovenskega Naroda“ pod „Z. D.“ 8933. 8933

Stanovanje s hrano se išče za sta-
rejšega dijaka pri boljši rodbini. Ponudbe na upravnish-
vo „Slovenskega Naroda“ pod 100/8932.
8932

Trgovska pomočnika za skladišče in
metala v eksportni trgovini. Ed. Sup-
panz, Pristova, Slov. Stajersko.

Išče se prazno stanovanje bodisi ma-
lo ali večje, event. samo nemebirana soba za
tako ali poznej. Naslov pove uprav.
Slovenskega Naroda. 8772

Mesečno sobo išče za stalno konzer-
vatorist. Ponudbe se prosijo pod „Soba“ na anononno ek-
spedico Al. Matelič, Ljubljana. 8807

Mirna, velika soba s posebnim vho-
dom ali dvema solidnima gospodoma.
Naslov pove upravništvo „Slovenskega
Naroda“. 8892

Sprejme se izurjena šivilja proti dobri
plači, ozira se le na prvo-
vrstno moč; sprejme se tudi učenka.
**Damski salon Michalček, Lingar-
jeva ulica 2.** 8908

Klaviir ali pianino dobro ohranjen, se
išče v najem k dru-
žini brez otrok. Cenj. ponudbe na
upravnishvo „Slov. Naroda“ pod
„Glasovir“ 8902. 8902

Išče se stanovanje s priprosto hrano
pri boljši obitelji za štiri dijake. Ponudbe se prosijo na
službeno Novotny, Ljubljana, Dunajska
cesta 9. 8914

Mlad vdovec, 28 let star, prikupljive
znanjosti, Slovan, po
poklicu glasbeni profesor, bi se rad
seznanil z mlado, inteligentno vdovo
v svrhu življenja. Ponudbe na uprav.
„Slovenskega Naroda“ pod glasbeni
profesor 8923. 8923

Dva dijaka iz boljših hiše sprejme na
izletno hrano in stanovanje učiteljske
obitelji. Ponudbe pod „Dijak“
8921 na uprav. „Slov. Naroda“. 8921

Proda se spalna oprava, še v zelo
dobrem stanju, kuhinjska
kredence ter otroška postelja. Poizve
se **Rimska cesta 19 I.** 8918

Gig, letos nov, posebne vrste, se za
ugodno ceno proda. Ogleda se
pri post. Fran Krelju, Verje 1 pri Medvodah.
8916

Kotilja, skoraj nova, oljate osi, vsa
na novo pleskana, za eno,
lahko tudi za dvoplovno, se proda za
ceno po dogovoru. Ivan Azman, posestnik
Hraše št. 20, p. Lesce, Gorenjsko. 8906

Stroj za ribanje zelja in repe kombi-
niran, se zamenja za ajdo. Več se izve pri
Fran Kovaču, Zgoša, p. Begunje. 8898

**Za italijansko in nemško korespon-
denco** se išče prvovrstna učna moč
proti dobri nagradi. Ponudbe
pod „Učna moč 8936“ na upravništvo
„Slov. Naroda“. 8936

Stanovanje s hrano za preprantino
učiteljsko se išče. Plača deloma tudi v živilih. Ponudbe
je vpslali na uprav. „Slov. Naroda“
pod „Varno zavetje 8934“ 8934

Proda se: stroj za stru-
ženje (Hobelm-
schine, stroj za žaganje (Gattersäge)
stroj za stemanje (Stemmaschine)
strojnič (Hobelnagel), 2 vozička (Bahn-
wager), parni stroj in staro lito železo.
Poizve se: Karlovska cesta 8. 8931

Slike kralja Petra
v velikosti 47x65 cm priporoča
Narodna knjigarna v Ljubljani.
Cena v tistem ovoju po pošti K 18.

Vabilo
na
izredni občni zbor
**kranjske deželne vi-
narske zadruga**
r. z. z. o. z. v Ljubljani
ki se bo vršil
dne 25. septembra 1919 ob
10. uri dopoldna v dvorani
Hotela Union
Z DNEVNIM REDOM:
likvidacija zadruga.

Ako pri tem občnem zboru ne bo-
dejo zastopani dve tretjini zadrugi-
kov, se v treh tednih skliče drugi
občni zbor v smislu zadrugiških pravil,
v katerem se bo potem veljavno skle-
palo brez ozira na število udeležnikov.
Ljubljana, 10. septembra 1919.

Náčelstvo.

8927

Vajenec se sprejme v Specijalno tr-
govino P. Terdina na Starem
trgu. 8812

Stružni stol (Drehbank). Za delo 80
cm. dolgost. In en voz brek proda, Frid. Toma,
pošta Litija. 8826

Išče se izurjen žagar za vodno žago
in za polnojarmerik. Naslov pove
upravnishvo „Slov. Naroda“. 8822

Krojaške pomočnike tudi one, ki vz-
amejo delo na dom, sprejme s plačo 1. razreda krojaška
trdnica K. Pučnik, Sodna ulica 3. 8735

Fino kuharico in plačilnega natakarija
iščem za takojšnji na-
stop za 3 razred. **Rudolf Ozvald,**
kolodv. restavracija Jesenice. 8814

Hiša s 3 stanovanji in obširnimi vrtom
proda. Naslov pove: Anončni zavod, Dra-
go Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo na-
brežje št. 5. 8891

Kupujem smrekov les, jelka, hrastov
proda pod ugodnimi pogoji. Eventual-
ne ponudbe pod „Maribor 1919
8899“ na uprav. Slov. Naroda. 8899

Kontoristinja, zmožna slovensčine in
pisavi se sprejme proti ponolni oskrbi
v hiši Marka Rosenberg, trgovina z že-
lezlino in Specerijo, Ljutomer, Stajersko.

Proda se: velika kopalna banja, 1 par
škornjev št. 43, 1 par žens-
kih nizkih štev. 39, 2 obleki moški,
moške usnene gamaše, vse v dobrem
stanju. Naslov v uprav. „Slov. Naroda“. 8901

Proda se vsled pomanjkanja prosto-
rov okoli 50 lepih močnih
stolov, 10 močnih, po 3 m dolgi in
1 m široki miz, nekaj obešal, obleke
itd., prihodnji petek, popoldne ob 2.
uri na Domobranci c. št. 7. 8887

Strelna vrstica (Zündschmur), stroj za
opeko iz cementa, modeli za betonske
cevi, držaji za sekire in lopate se
prodajo. Ponudbe pod „Strelna“ na
Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana.
Cankarjevo nabrežje 5. 8929

Izložbeni aranžer z večletno prakso v
modni, sportni in
manufakturni trgovini, dober prodaj-
alec, ki je absolutiral aranžersko šolo
v Pragi, želi svoje sedanje mesto pre-
meniti ter nastopiti službo v kakš-
večji trgovini na Kranjskem, Stajers-
kem ali Hrvaškem. Cenjene ponudbe
na uprav. „Slovenskega Naroda“ pod:
„Aranžer 8888“ 8888

**Dva generatorja za vrtilni tok (Dreh-
strom)** s priklapljenim vzbudilnikom
(Ereger-Maschine), vsaki po
150 kilovatom, 3000 voltov napetosti
in 42 perijodami, ki se dajo zvišati
na 50, 173 obratov na minuto se ceno
oddajo. Ponudbe na **Vevške papir-
nice, Vevče pri Ljubljani.** 8893

Brezplačno dve uri
na dan tistemu trgovskemu
podjetju na razpolago
kjer bi se nudila možnost uporabe teo-
retičnega znanja v praktičnem knjigo-
vodstvu. Ponudbe pod „Jarist 8922“
na upravništvo „Slov. Naroda“. 8922

Okrog 300 m tira,
600 mm kolotečine iz ca. 65 mm
visokih, ca. 7 kg pro meter tež-
kih jeklenih tračnic in zraven
spadajoče ogibala, vrtilne plošče,
vozove s streho in kinkeže (Mulden-
kipwagen) ter 75 samokolnic iz
zaloge Spodnji Dravograd pro-
daja: G. Kothe, Feld und Industrie-
bahnen, (Wien) Dunaj VII., West-
bahnstrasse 27/29. 8912

Kupi se ysaka množina
bukovih in hrastovih drv
bukovih ogilja in tesan les.
Množina in cene naj se v ponudbah
označijo 8880

Malenšek M., Maribor.

Razpisuje se
mesto ravnatelja :-:-
v „Dijaškem domu“ v Mariboru
Ravnatelj dobi prosto stanovanje, kur-
javo, svečavo in hrano za celo obitelj.
Prednost imajo oženjeni pedagogi.
Prošnje je vložiti do 12. septembra t. l.
na društvo „Dijaški dom“ v Mariboru.
8895

Prodajam nujno: opeko, les,
stropnike, želebe, acetalinski aparat, 1 va-
gon praznih steklenic, avtomatičen gla-
sivir, lovske puške, razlivalnik za pivo
s kompresnim hladilnikom, dvoprežni
vož kotljo, lesto za dva nadstropja,
mize, stole, železne postelje, klosete,
vodovodnike, kuhinjsko blagajno s se-
dežem, ledeno omaro, kahelne in lon-
čene kakor tudi železne peči, vzdigo-
valnik za jedila (Speiseaufzug). Gr. Ho-
tel Triglav, Bohinjska Bistrica. 8836

Ženitna ponudba.
Inteligentna vdova po akademiku
z letnim sinčkom z zasigurno
ekstencio, večja 5 jezikov, trgovsko
izobražena, išče vsled pomanjkanja
prilike tem potom dobro situirane
moža, globoke srčne olike, 34 let
star, veletrogo, doktorja ali rav-
natelja banke. Neanonimne ponu-
dbe s sliko pod „Mati“ na Anončni
zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Can-
karjevo nabrežje 5. 8930

Išče se nemeblov. soba za gospodino,
ki je ves dan odsotna. Ponu-
be na uprav. „Slov. Naroda“ pod „pra-
zna soba 8843“. 8843

Francosčino poutje izobražen gospod
Ponudbe pod „Na-
tančen pouk“ na upravo „Slov. Naroda“. 8867

Uradnik ali trgovsko naobražen gospod
strojepec se sprejme v po-
stransko 2 urno delovanje. Naslov se
izve v upravništvo. 8861

Sprejme se na hrano in stanovanje de-
klica iz boljše rodbine, ki
bo obiskovala trgovski tečaj. Na razpo-
lago je tudi klavir. Naslov v upravništvo.
8865

Apoteka Momira V. Nikolića u Kraljevu
(Srbija) potrebuje **magistra ili pomočnika**
apotekarskog. plata mesečno 1500 kru-
na stan i doručak. 8775

Dobro obrestujoč se
litografičen zavod :-:-
in tiskarna se radi družinskih razmer
proda pod ugodnimi pogoji. Eventual-
ne ponudbe pod „Maribor 1919
8899“ na uprav. Slov. Naroda. 8899

Prva krpaška delavnica
za popravila, čiščenje in likanje vsake
vrste moških oblek se priporoča
Fran Ahčin,
Gajeva ulica št. 2., nasproti
glavne pošte. 8899

Kontoristinja
ki je večša enostavnega knjigovodstva,
strojeplisa in vseh pisarniških del; na-
dalje zmožna slovenskega, nemškega
italijanskega jezika v govoru in pisavi
se išče za neko industrijsko podjetje
v Nemški Avstrijski (Koroškem). Stan-
ovanje, hrana in perilo v hiši. Začet-
nice izključene. Ponudbe s sliko pod
šifro: „Spretnost 8904“ na upravništvo
„Slovenskega Naroda“. 8904

Proda se vsled pomanjkanja prosto-
rov okoli 50 lepih močnih
stolov, 10 močnih, po 3 m dolgi in
1 m široki miz, nekaj obešal, obleke
itd., prihodnji petek, popoldne ob 2.
uri na Domobranci c. št. 7. 8887

Proda se vsled pomanjkanja prosto-
rov okoli 50 lepih močnih
stolov, 10 močnih, po 3 m dolgi in
1 m široki miz, nekaj obešal, obleke
itd., prihodnji petek, popoldne ob 2.
uri na Domobranci c. št. 7. 8887

Proda se vsled pomanjkanja prosto-
rov okoli 50 lepih močnih
stolov, 10 močnih, po 3 m dolgi in
1 m široki miz, nekaj obešal, obleke
itd., prihodnji petek, popoldne ob 2.
uri na Domobranci c. št. 7. 8887

Proda se vsled pomanjkanja prosto-
rov okoli 50 lepih močnih
stolov, 10 močnih, po 3 m dolgi in
1 m široki miz, nekaj obešal, obleke
itd., prihodnji petek, popoldne ob 2.
uri na Domobranci c. št. 7. 8887

Proda se vsled pomanjkanja prosto-
rov okoli 50 lepih močnih
stolov, 10 močnih, po 3 m dolgi in
1 m široki miz, nekaj obešal, obleke
itd., prihodnji petek, popoldne ob 2.
uri na Domobranci c. št. 7. 8887

Proda se vsled pomanjkanja prosto-
rov okoli 50 lepih močnih
stolov, 10 močnih, po 3 m dolgi in
1 m široki miz, nekaj obešal, obleke
itd., prihodnji petek, popoldne ob 2.
uri na Domobranci c. št. 7. 8887

Proda se vsled pomanjkanja prosto-
rov okoli 50 lepih močnih
stolov, 10 močnih, po 3 m dolgi in
1 m široki miz, nekaj obešal, obleke
itd., prihodnji petek, popoldne ob 2.
uri na Domobranci c. št. 7. 8887

Proda se vsled pomanjkanja prosto-
rov okoli 50 lepih močnih
stolov, 10 močnih, po 3 m dolgi in
1 m široki miz, nekaj obešal, obleke
itd., prihodnji petek, popoldne ob 2.
uri na Domobranci c. št. 7. 8887

Proda se vsled pomanjkanja prosto-
rov okoli 50 lepih močnih
stolov, 10 močnih, po 3 m dolgi in
1 m široki miz, nekaj obešal, obleke
itd., prihodnji petek, popoldne ob 2.
uri na Domobranci c. št. 7. 8887

Proda se vsled pomanjkanja prosto-
rov okoli 50 lepih močnih
stolov, 10 močnih, po 3 m dolgi in
1 m široki miz, nekaj obešal, obleke
itd., prihodnji petek, popoldne ob 2.
uri na Domobranci c. št. 7. 8887

Proda se vsled pomanjkanja prosto-
rov okoli 50 lepih močnih
stolov, 10 močnih, po 3 m dolgi in
1 m široki miz, nekaj obešal, obleke
itd., prihodnji petek, popoldne ob 2.
uri na Domobranci c. št. 7. 8887

Proda se vsled pomanjkanja prosto-
rov okoli 50 lepih močnih
stolov, 10 močnih, po 3 m dolgi in
1 m široki miz, nekaj obešal, obleke
itd., prihodnji petek, popoldne ob 2.
uri na Domobranci c. št. 7. 8887

Proda se vsled pomanjkanja prosto-
rov okoli 50 lepih močnih
stolov, 10 močnih, po 3 m dolgi in
1 m široki miz, nekaj obešal, obleke
itd., prihodnji petek, popoldne ob 2.
uri na Domobranci c. št. 7. 8887

Proda se vsled pomanjkanja prosto-
rov okoli 50 lepih močnih
stolov, 10 močnih, po 3 m dolgi in
1 m široki miz, nekaj obešal, obleke
itd., prihodnji petek, popoldne ob 2.
uri na Domobranci c. št. 7. 8887

Proda se vsled pomanjkanja prosto-
rov okoli 50 lepih močnih
stolov, 10 močnih, po 3 m dolgi in
1 m široki miz, nekaj obešal, obleke
itd., prihodnji petek, popoldne ob 2.
uri na Domobranci c. št. 7. 8887

Proda se vsled pomanjkanja prosto-
rov okoli 50 lepih močnih
stolov, 10 močnih, po 3 m dolgi in
1 m široki miz, nekaj obešal, obleke
itd., prihodnji petek, popoldne ob 2.
uri na Domobranci c. št. 7. 8887

Proda se vsled pomanjkanja prosto-
rov okoli 50 lepih močnih
stolov, 10 močnih, po 3 m dolgi in
1 m široki miz, nekaj obešal, obleke
itd., prihodnji petek, popoldne ob 2.
uri na Domobranci c. št. 7. 8887

Proda se vsled pomanjkanja prosto-
rov okoli 50 lepih močnih
stolov, 10 močnih, po 3 m dolgi in
1 m široki miz, nekaj obešal, obleke
itd., prihodnji petek, popoldne ob 2.
uri na Domobranci c. št. 7. 8887

Proda se vsled pomanjkanja prosto-
rov okoli 50 lepih močnih
stolov, 10 močnih, po 3 m dolgi in
1 m široki miz, nekaj obešal, obleke
itd., prihodnji petek, popoldne ob 2.
uri na Domobranci c. št. 7. 8887

Proda se vsled pomanjkanja prosto-
rov okoli 50 lepih močnih
stolov, 10 močnih, po 3 m dolgi in
1 m široki miz, nekaj obešal, obleke
itd., prihodnji petek, popoldne ob 2.
uri na Domobranci c. št. 7. 8887

Proda se vsled pomanjkanja prosto-
rov okoli 50 lepih močnih
stolov, 10 močnih, po 3 m dolgi in
1 m široki miz, nekaj obešal, obleke
itd., prihodnji petek, popoldne ob 2.
uri na Domobranci c. št. 7. 8887

Venečianska žaga in komb. cirkularka
z brusilno napravo se proda pri Fran
Kovaču, Zgoša p. Begunje. 8897

Na hrano in stanovanje se sprejmeta
2 mlajša di-
jaka ali dijakinji iz nižjih razredov.
Istotam se proda postelja in 2 svetil-
ki. Kje pove upravništvo „Slov. Nar.“.
8863

1 vagon papirja
od časnikov, veliki format, razpošilja
v vsaki množini in po nizki cen-
i. **Andr. Ašič v Mariboru.**

Pristni
firnež
oljate barve lastnega izdelka, kakor
suhe barve, lake in barvo za obleke
nudi ponajnižji cenil trdnica **Jandor &
Comp Ljubljana Slomškova ulica**
št. 19. 8299

Naročite si in berite
- Muhe -
kratkočasne zgodbe, spisal Biaz Pohlin
Najzabavnejše berilo za samske in po-
ročne! Cena s poštno K 450. Na
roča se v

Narodni knjigarni
v Ljubljani.

ŠOTO
za kurjavo, izolacijo, steljivo in druge
svrhe uporabljivo, dobavljiva v vagonih
in na drobno

F. & A. Uher, Ljubljana.
Telegr.: Uherped. Inter. Telefon 117

Prvovrstna
vozna kolesa
plašče in cevi
priporoča trdnica
IGN. VOK
specialna trgovina šivalnih
strojev in koles. Ljubljana,
Sodna ulica št. 7. 7334

Tapetnik in dekorater
M. Zor
Bleiweisova cesta poleg dež. vlade
se priporoča v napravo žimnic,
vzmetnih žimnic, divanov, oto-
man, dekoracij, zastorov in
tapetiranja sob, katera dela izvr-
šuje priznana solidno in po
nizkih cenah. 6835

Prosi blagohotnih naročil.

JULIJ MEINL
— Ljubljana. —

Kava
Caj
Kokolada
Kakao
Sardine
Kond. mleko
Malaga
Rum
Cognac
Likierji
Marmelada
Keksi
Riž
Trap. sir

Fino francosko
olje primissima:
v doza po 12 1/2 klg. in odprto.
Razpošilja po vsem krajstvu SFS
od 5 kg naprej franco.

Važno!
Sprememba poklica!
Gospod, Hrvat, 42 let star, katoli-
čan, poročen, brez otrok, zdrav, z gim-
nazijsko maturo, akademske naobrazbe
in veštrasko uporabljivostjo, se bavi
s pisateljstvom, muzikalčen, risar,
športnik, finega svetskega nastopa, zmo-
žen popolnoma slovensčine, hrvaščine,
srbsčine, nemščine in italijansčine v
pisnu in govoru, izvrstnega koncepta v
vseh teh jezikih, piše gladko cirilico,
zna nekoliko francoski, za silo tudi
ruski in ostale slovanske jezike, obla-
duje poleg tega dvojno in ameriško
knjigovodstvo, kakor tudi trgovsko ko-
respondenco in nemško stenografijo ter
perfektno strojeplje, marljiv in zaupljiv,
išče vsled nameravane spremembe po-
klica odlično, svojim znanostim in
zmožnostim kakor tudi socialnemu sta-
lišču odgovarjajočo pozicijo.

Obširne ponudbe z navedbo do-
hodkov, event. pravice do penzije itd.
v zaprtim pismu pod šifro „**TAJNA**“
1919, naj se blagovolijo. — Em. pre-
jeto na uprav. „Slov. Naroda“.

Važno!
Sprememba poklica!
Gospod, Hrvat, 42 let star, katoli-
čan, poročen, brez otrok, zdrav, z gim-
nazijsko maturo, akademske naobrazbe
in veštrasko uporabljivostjo, se bavi
s pisateljstvom, muzikalčen, risar,
športnik, finega svetskega nastopa, zmo-
žen popolnoma slovensčine, hrvaščine,
srbsčine, nemščine in italijansčine v
pisnu in govoru, izvrstnega koncepta v
vseh teh jezikih, piše gladko cirilico,
zna nekoliko francoski, za silo tudi
ruski in ostale slovanske jezike, obla-
duje poleg tega dvojno in ameriško
knjigovodstvo, kakor tudi trgovsko ko-
respondenco in nemško stenografijo ter
perfektno strojeplje, marljiv in zaupljiv,
išče vsled nameravane spremembe po-
klica odlično, svojim znanostim in
zmožnostim kakor tudi socialnemu sta-
lišču odgovarjajočo pozicijo.

Obširne ponudbe z navedbo do-
hodkov, event. pravice do penzije itd.
v zaprtim pismu pod šifro „**TAJNA**“
1919, naj se blagovolijo. — Em. pre-
jeto na uprav. „Slov. Naroda“.

Važno!
Sprememba poklica!
Gospod, Hrvat, 42 let star, katoli-
čan, poročen, brez otrok, zdrav, z gim-
nazijsko maturo, akademske naobrazbe
in veštrasko uporabljivostjo, se bavi
s pisateljstvom, muzikalčen, risar,
športnik, finega svetskega nastopa, zmo-
žen popolnoma slovensčine, hrvaščine,
srbsčine, nemščine in italijansčine v
pisnu in govoru, izvrstnega koncepta v
vseh teh jezikih, piše gladko cirilico,
zna nekoliko francoski, za silo tudi
ruski in ostale slovanske jezike, obla-
duje poleg tega dvojno in ameriško
knjigovodstvo, kakor tudi trgovsko ko-
respondenco in nemško stenografijo ter
perfektno strojeplje, marljiv in zaupljiv,
išče vsled nameravane spremembe po-
klica odlično, svojim znanostim in
zmožnostim kakor tudi socialnemu sta-
lišču odgovarjajočo pozicijo.

Obširne ponudbe z navedbo do-
hodkov, event. pravice do penzije itd.
v zaprtim pismu pod šifro „**TAJNA**“
1919, naj se blagovolijo. — Em. pre-
jeto na uprav. „Slov. Naroda“.

Važno!
Sprememba poklica!
Gospod, Hrvat, 42 let star, katoli-
čan, poročen, brez otrok, zdrav, z gim-
nazijsko maturo, akademske naobrazbe
in veštrasko uporabljivostjo, se bavi
s pisateljstvom, muzikalčen, risar,
športnik, finega svetskega nastopa, zmo-
žen popolnoma slovensčine, hrvaščine,
srbsčine, nemščine in italijansčine v
pisnu in govoru, izvrstnega koncepta v
vseh teh jezikih, piše gladko cirilico,
zna nekoliko francoski, za silo tudi
ruski in ostale slovanske jezike, obla-
duje poleg tega dvojno in ameriško
knjigovodstvo, kakor tudi trgovsko ko-
respondenco in nemško stenografijo ter
perfektno strojeplje, marljiv in zaupljiv,
išče vsled nameravane spremembe po-
klica odlično, svojim znanostim in

Naročila za inserate na gledaliških plakatih

sprejema Anončna ekspedicija Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 8920

Menjalnica ter informacijska pisarna

d. z. o. z.

v Ljubljani, nasproti juž. kolodvoru

kupuje in prodaja tuje valute vedno po najugodnejšem dnevnem kurzu. Bavi se poleg tega z bančno in trgovsko komisijo, sprejema v inkaso devize na vsa inozemska tržišča, kupuje in prodaja tu in inozemske vrednostne papirje in daje informacije o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah. — Vodstvo v rokah strokovnjakov — bivših bančnih uradnikov.

42 hekt. vina

izvrstno blago iz Turške gore (Türkenberger Eigenbau) se odda in se postavi franco postaja Ormož. Posodo ima kupec dostaviti.

Inserenti naj se blagovolijo obrniti na 8911

J. Schuster, Resljeva cesta 12.

PODRUŽNICO V MARIBORU

Gospodarska ul. št. 38,
je ustanovila

tovarna za barvanje in kemično čiščenje oblek in vsakovrstnega blaga svetilolikanje (ovratnikov, srajc, zaplestnic i. t. d.)

JOS. REICH

Ljubljana,

Novo mesto

Maribor.

Štev. 3061—19.

8894

Razpis službe.

Trška občina Borovlje razpisuje službo občinskega tajnika. Prosilci za to mesto morajo biti jugoslovanski državljani, sposobni popolnoma tajniškega poslovanja večje občine in popolnoma zmožni slovenskega in deloma tudi nemškega jezika.

Plača dobra po dogovoru. Zraven plače ima obč. tajnik prosto stanovanje v obč. hiši, vrt in kurjavo.

Prosilci naj vložijo svoje prošnje do 15. t. m. podpisane županstvu, v katerih je navesti dosedanje službovanje in priložiti istim eventualna sprave in navesti visokost zahtevane plače. Nastop službe takoj.

Županstvo Trške občine v Borovljah

dne 6. septembra 1919.

Gerent: Borovnik.

Dr. Anton Breclj

prej primarij v Gorici, strokovnjak za notranje in otroške bolezni, sprejema v Ljubljani, na Bregu št. 10 od 10—12 in od 3 do 4. 8815

Ant. Mitereger

Stavbeni in pohištveni pleskar in ličar. Spodnja Slška, Knezova ulica št. 121

Vsa dela izvršujem le s pravim, predvojnim blagom. Cene zmerne

Nepremoslivo platno francoskega izvora za dežne plašče

je ravnokar došlo.

8782

A. E. Skaberne, Ljubljana.

Pristne kranjske klobase

se zopet dobe in razpošiljajo pri

M. Urbas, Slomškova ul. 13.

(nasproti mestne elektrarne.)

8909

Esence

za likerje, rum in žganje dobavlja v vsaki množini, ker je dovoljen izvoz v Jugoslavijo, po železnici potom špediterja v priznani najboljši kvaliteti in poceni

Prva dunajska parna tovar. eter. olj, esenc in barv

J. FEIGL, SOHN & Co, Wien XV.1., Friedrichsplatz 3/a.

Ustanovljeno leta 1872

Specijaliteta: Kingston rum Basis. Najnižje stavljenе ponudbe slede po naročilu. 8683

Velika zaloga raznobarvnega tu- in inozemskega blaga.

Najlepša izbira oblek lastnega izdelka po najnovšem kroju, belih in barvanih srajc z in brez ovratnikov, samoveznic, športnih čepic itd. ter raznovrstnega manufakturnega blaga.

Prva kranjska razpošiljalna

SCHWAB & BIZJAK, Ljubljana
Dvorni trg 3. Ped narodno kavarno.

KOSTANJEV LES

kupi v vsaki množini strojit-
na tovarna SAMSA & Co. v Lju-
bljani Marije Terezije c. 2. 8205

Trgovci, kramarji in ostali obrtniki!

Ali si želite nabaviti blago po najnižjih cenah? Pišite samo za brezplačen prospekt na: 8525

J. Hajdaš, Bedekovčina (Hrvatska).

Sprejemem za takoj ali za čimprej mogoče odvetniškega koncipijenta

ki ima sodno prakso in doktorat.

Novo mesto 3. septembra 1919.

Dr. Schegula,
odvetnik.

8749

MODNI SALON

STUCHLY - MASCHKE

LJUBLJANA — ZIDOVSKA UL. 3 — DVORSKI TRG I.

priporoča največjo izbiro

finih slamičkov, svilenih klobukov in čepic za dame in deklice.

Popravila se sprejemajo in točno izvrše.

ZDRAVILNI VRELEC

najboljše vseh poznatih na-
tron vrelcev razpošilja se v ste-
klenicah od 1/4 lit.

GIZELA VRELEC najpriklad-
nejše zame-
šanje starim

tudi rdečim vinom razpošilja se

v steklenicah od 1/2 l, 3/4 l in 1 l.

JURJEV in KRALJEV VRELEC

izborno za mešanje s kiselskimi

vinom, sadjevcem in sadnim so-

kom razpošilja se v steklenicah

od 1/2 l, 3/4 l in 1 l.

Navedene steklenice so vedno v zalogi,
dočim je pa dobava v večjih steklenicah
za sedaj le mogoča, če pošljete naročilo
iste v napointev.

Radenski-

ZDRAVILIŠČE, SLATINA RADENCI, SLOVENIJA.

Jugoslovanski kreditni zavod r. z. z o. z.

v Ljubljani, Marijin trg št. 8, Wolfova ulica št. 1.

Sto in stoletja smo bili zaslužnjeni in hlapi na lastni zemlji, končno smo dosegli svojo svobodno neodvisno državo. S tem pa še ni doseženo vse, kajti s tem je vstvarjena šele podlaga, so dani šele pogoji za razvoj in napredek in **baš sedaj je treba intenzivnega dela na gospodarskem polju.**

Slovenska zemlja je vsled svoje ugodne lege in obilice prirodnih zakladov tako pripravna za industrijsko delo, da nas bodo tujci zopet zaslužnili v kljub naši lastni državi, če se ne bomo gospodarsko ojačili in osamosvojili.

Kakor hitro dobi moč tuji kapital, smo uničeni in gospodarsko zaslužnjeni. Rešiti nas more le intenzivno gospodarsko delo med kmetskim in meščanskim prebivalstvom. To se bo pa dalo doseči s pospeševanjem slovenske trgovine, industrije ter obrti. Naši trgovini, industriji in obrti se odpira velikansko polje.

Delajmo, da nas tujci ne prehitijo! Ker je pa za gospodarsko delo treba denarja, denarja in zopet denarja, **mobilizirajmo o pravem času svoj kapital**, da nas ne prehitijo tujci, osobito židi, ki rinejo v Jugoslavijo kot v obljubljeno deželo, ker vedo, da je pri nas — bodočnost.

Če smo tudi majhen reven narod, a v združenju je moč, ki je ne premagajo posamezniki, bogatini tujci. Raditega so se združili slovenski in hrvaški obrtniki ter osnovali „Jugoslovanski kreditni zavod“, registrirano zadrugo z omejeno zavezo v Ljubljani, ki se bo iz majhnih početkov razvila v velik zavod, ki bo ščitil in podpiral jugoslovansko trgovino, industrijo in obrt.

Vabimo na sodelovanje vse, ki jim je razvoj in napredek slovenske trgovine, industrije in obrti pri srcu. Po sklepu občnega zbora z dne 12. junija t. l. razpisujemo

I. subskripcijo en milijon kron deležev

in sicer 10.000 deležev po 100 K (sto kron) da se tudi mali trgovec in obrtnik lahko udeleži. Vsakdo lahko podpiše poljubno število deležev. Vsak delež ima na občnem zboru en glas. Priglašeni deleži se imajo vplačati takoj ali najkasneje do konca tega leta. Deleži se glasijo na vplačatelja in imajo pravico do dividende od 1. januarja 1920 naprej. Pred 1. januarjem 1920 vplačani deleži se bodo od dneva vplačila do konca leta obrestovali po sklepu občnega zbora.

Pri nadaljnjih emisijah deležev bodo imeli vedno prednost priglašenci te prve emisije.

Pojasniti daje in prijave ter vplačila sprejema „Jugoslovanski kreditni zavod“ r. z. z o. z. v Ljubljani, Marijin trg 8 in Wolfova ulica 1.

Velika je postala naša demovina in čaka nas mnogo gospodarskega dela. Osvo-
bodili smo se narodno — osvoboditi se moramo pa tudi gospodarsko, ker le neodvisno in pozitivno gospodarstvo je in bo podlaga zdravi in močni državi, kakršno si pač želimo. **Mobilizirajmo torej svoj kapital** . . . Kamen do kamena, zrno do zrna . . . in če smo tudi majhen narod, združeni bomo zmagali tudi gospodarski.

Upravni svet.

Jugoslovanski kreditni zavod r. z. z o. z.

v Ljubljani, Marijin trg št. 8, Wolfova ulica št. 1

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po

4%

čistih brez odbitka.

Inkaso faktur in trgovske informacije.

Izdača čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inoz. mesta. Daje posojila na vknjižbo, poročstvo, vrednostne papirje, in na blago ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.

Neposredno pod državnim nadzorstvom.